

ÉLETTÜNK

XXXI. évf. 3. szám (31. Jahrg. Nr. 3)

Az európai magyar katolikusok lapja

1999 március

A MEGTESTESÜLÉS MISZTÉRIUMA

A pápa új, a 2000-ik szentévet meghirdető Bullája

II. János Pál pápa „*Incarnationis Mysterium*” – „A Megtestesülés Misztériuma” kezdetű, a kétezredik jubileumi szentévet meghirdető Bulláját november 27-én mutatták be a Szentszék Sajtótermében. A sajtótájékoztatón részt vett Roger Etchegaray bíboros és Crescenzo Sepe érsek, a Jubileumi Bizottság elnöke, illetve főtájtára, valamint Piero Marini püspök, a pápa szertartásmestere. Felszólalásában Etchegaray bíboros idézte a pápai Bulla első szavait: „Az egyház Isten Fia Megtestesülésének misztériumára szegezett tekintettel készül föl arra, hogy átlépje a harmadik évezred küszöbét. A szentév felé vezető zarándok utat a pápa 1994-ben *Tertio Millennio Adveniente* kezdetű enciklikájával indította el. Most a szentév közeledtével a Szentatya Bullájában tömöríti mindazokat a lelki energiákat, amelyeket körlevélében már egyesített. A pápai dokumentum minden sorából az üdvösség feletti öröm sugárzik.

Az új pápai Bullában a Szentatya megállapítja: „Isten Fiának megtestesülése és az üdvösség, amelyet halálával és feltámadásával szerzett meg, azokat a valódi szempontokat jelentik, amelyek alapján kell megítélnünk minden olyan tervet, amely emberibbé teszi életünket.”

✱

Március tizenötödikén

Március tizenötödikén nemzetiszín kokárdát tűztünk, Himnusz és Szózatot énekeltünk, szavaltunk, hittünk, lelkesültünk. Örültünk a szent szabadságnak, nem is volt lecke. Künn a sár fénylett és a templom előtt nagyot szólt az üllő-mozsár.

Március tizenötödikén a tanító szépen beszélt Kossuthról és Petőfiről... A faluban honvéd is élt, egy valóságos negyvennyolcas, Bem apó katonája volt és Világos után sokáig az erdők mélyén bujdosott.

A puszták mélyén bujdosott... Az utolsó házban lakott, a temető felé. Kiült és élvezte az őszi napot. Élvezte a tavaszt is, míg nemzeti zászlók alatt ki nem kísértük énekelve, mint valami nagy-nagy urat...

Március tizenötödikén eszembe jut a jó öreg, a negyvennyolcas honvéd, a csodálatos ifjú sereg, Bem apó öreg katonája... Ugy reszketett öreg feje, öreg keze, és könnyben úszott piroskarikás kék szeme,

mintha siratta volna mindig a szabadságot... Motyogott Bem apóról, Piski-csatáról s úgy örült, hogy felragyogott a mi szemünk! Mert mi szeretttük, tiszteltük a hős öreget, s ő látta bennünk feltámadni azt a szép ifjú sereget...

Himnusz, Szózat, talpramagyar az ő sírjából zeng elő, mint halhatatlan, minden poklon diadalmaskodó erő. Kilép a gyászos temetőből, bevonul minden faluba, minden országba, minden szívbe, mint egy megváltó, szent csuda.

Erdélyi József (1897-1978)

A Bulla felidézi a jubileumi ünnepek színhelyeit: a világ minden helyi egyházában egy időben Rómában és a Szentföldön. Ezen a két helyen ugyanazzal a méltósággal és jelentőséggel kell az ünnepeket megrendezni. A pápa reméli, hogy újabb haladás történik a zsidók, keresztények és muzulmánok közötti párbeszédben, és Jeruzsálemben a béke köszöntésével fordulhatnak egymáshoz a három egyistenhívő vallás követői. A Szentatya emlékeztet rá: a jubileumi ellőkészületeket kezdettől fogva kísérik az ökumenikus törekvések. „Mindnyájan hozzuk magunkkal azt, ami egyesít bennünket, ha kizárólag Krisztusra szegezzük a tekintetünket, növekedhetünk az egységben.” Róma püspökének, Péter utódának pedig mindössze annyi a szerepe, hogy megerősítse ezt a jubileumi meghívást, amely Krisztus minden tanítványának szól. Ezen kívül a „másvallású hívek, csakúgy mint azok, akik távol állnak az istenhittől, szintén meghívást kaptak arra, hogy velünk együtt örvennezenek. Mint az egyetlen emberi család testvérei, együtt lépjük át az új évezred küszöbét, amely megkívánja mindenki elkötelezettségét és felelősségét” – olvashatjuk a pápai Bullában. A dokumentumban a katolikus egyházfő meghatározza a Szentév kezdetét 1999 karácsonyára, bezárását pedig 2001 vízkereszt ünnepére tűzi ki.

Részletesen foglalkozik a zarándoklat, a szent kapu és a búcsú témájával, hiszen mindhárom jelenség hagyományosan kapcsolódik a szentév intézményéhez. A zarándoklat: az egyház történelme egy soha véget nem érő zarándoklat eleven naplója, amely révén a hívek arra törekednek, hogy „meglett emberré” legyenek „Krisztus teljességének mértékében.” A szent kapu: „felidézi a bűnből a kegyelemre való

átmenetet, amelyre minden keresztény meghívást kapott.” A szent kapu az igazi és az egyetlen kapu, vagyis az üdvözítő Jézus jelképe. A búcsú: a bulla hozzásegít ahhoz, hogy elmélyítsük a búcsúról szóló tanítást és megtisztítsuk gyakorlatát, VI. Pál pápa apostoli konstitúciója szerint, aki a II. Vatikáni zsinat felkérésére mindkettőt korszerűsítette.

Végül a Bulla arra kéri Isten népének tagjait: nyitott lélekkel ismerjék fel Isten szentévi jelenlétét más, lehetséges megnyilvánulásokban, amelyekre a Szentatya már *Tertio Millennio Adveniente* kezdetű enciklikájában utalt: ezek közé tartozik az emlékezet megtisztításának jele, amely mindenkitől bátorságot és alázatot kér, hogy elismerjék azokat a hibákat, amelyeket mind a múltban, mind napjainkban keresztények követtek (követnek) el. „Mint Péter utóda, azt kérem, hogy az irgalomnak ebben az évében, az egyház, az Úrtól származó szentség erejében, térdeljen le Isten előtt, és könyörögjön gyermekei múltban és jelenben elkövetett bűneinek bocsánatáért”, majd hozzáteszi: „Senki se vonja ki magát az Atya ölelése elől ebben a jubileumi évben!”

A Bulla a fentiekén kívül két jelet említ még: az *első a szeretet*, amely megnyitja szemünket a szegénységben és hátrányos helyzetben élők szükségleteire. Minden ember társadalmi elkötelezettsége – különösen azoké, akik a népek sorsát irányítják – a jubileumi elvárások középpontjában áll, amelynek kifejezetten bibliai hagyományai vannak. A másik jel a *vértanúk emlékezete*, a keresztény szeretet igazságának állandó, de ma különösen ékesszóoló jele. Végül a Szentatya a názáreti Szűzhoz fohász-kodik, hiszen a jubileumi öröm nem lenne teljes Mária nélkül, aki az Atya iránti feltétlen engedelmségben megszülte számunkra Isten Fiát. **VR/MK**

A Szentatya eddig 280 személyt kanonizált és 809-et boldoggá avatott

Vatikáni stúdium szerint II. János Pál pápasága 20 éve alatt eddig 809 új boldogot avatott, akik közül 595 vértanú, 214 pedig hitvalló volt. 35 szentté avatási szertartást végzett, melyek során 280 személyt kanonizált, szentté nyilvánított, közülük 246 vértanú, 34 pedig hitvalló. Több szentté és boldoggá avatás a pápai utak során, az érdekelt szentéletű személyek szülőföldjén történt. A szertartások egyszerre több személyt vagy személyek csoportját érintették, például a vietnámi vértanúk esetében 116, a francia forradalom vértanúi közül pedig 64

személyt avatott a pápa boldoggá egyetlen szertartás keretében,

Ezekhez az adatokhoz még hozzátehetjük *Lisieuxi Szent Teréz* egyházdoktorrá nyilvánítását 1997. október 19-én. Vele 33-ra emelkedett az egyház nagy tanítóinak száma. Közülük 7 a keleti, 27 pedig a nyugati egyházhoz tartozik. *Lisieuxi Szent Teréz* a harmadik nő, aki ezt a címet megkapta *Avilai Szent Teréz* és *Sziena Szent Katalin* után, akiket VI. Pál pápa avatott egyházdoktorrá 1970-ben. **VR/MK**

Imaszándékok

Márciusra

1.

Imádkozzunk, hogy a keresztények a szegény országok tartozásainak részleteiben történő elengedéséért síkra szálljanak. Ezzel Isten szava szerint a szentév valóban az adósságok elengedését és a terhektől való szabadulást jelenthesse.

Hitvalló keresztények nem csupán a pogányok előtt vallották meg hitüket, akkor is, amikor emiatt halálbüntetés várt rájuk. Nem csak Isten ígétét kell hirdetniük, ha erre hívta őket az Úr. Legtöbbször valamely foglalkozással, szakmával, munkával keresik kenyerüket s itt is meg kell(ene) vallaniuk hitüket. De hogyan? Munkatársak közti beszélgetésekkel – ez nem elégséges.

A világon két nagy közösség létezik, s mindkettőnek tagjai, résztvevői vagyunk. Az egyik a társadalom: az emberek közössége, amely rendszerezi a földi életet célkitűzésekkel, törvényekkel, szokásokkal, büntetéssel, esetleg kitüntetéssel. A másik közösség a vallás(ok), amely Isten útmutatásával a földön célokat állít fel, amelyekért küzdeni kell. Vannak területek, amelyek csak az egyik közösségre vonatkoznak és vannak, amelyek mindkettőt érintik. Példaként említem az erkölcsi parancsokat. Ide tartozik a szegények segítése is. Keresztény hitvalló munka, ha a szegény országokra nehezedő adósságot – milliárdokat – tárgyalások útján csökkentik vagy elengedik. Legálább is ilyen irányba dolgozzanak a pénzügyi világban foglalkoztatott hitvallók.

Régi szokás szerint 25 évenként a Szentatya meghirdetett egy-egy „Szentév”-et, amelynek egyik jellemzője az adósságok eltörlése volt. Azért imádkozunk, hogy a Szentév ne csupán a bűnök elengedésének területén, hanem a földi életben is jelentősen „szabadulást” a gyakran nehezen viselhető anyagi terhektől.

2.

Az Ázsiai Püspöki Konferencia rendkívüli szinódusáért imádkozunk, hogy a helyi egyházak erősítést nyerjenek működésükben és igehirdetésükben, melyekbe beépíthetik az ázsiai vallásosság elemeit.

Gyakran hallani a megállapítást, hogy az Egyház más szokásvilággal, gondolatvilággal rendelkező országokban, vagy földrészekben is bevezette a „nyugati kultúra” hideg gyakorlatát, kikapcsolva a helyi vallásosság évszázadok – vagy évezredek – alatt kifejlesztett szokásait.

Napjainkban ismét igyekszik egyházzunk a helyi vallásosság kifejezés módját felkarolni és a liturgiában a lényeges történelembe beleépíteni. Azok, akik ebben a törekvésben „az egység megszűnését” látják és ellene riadót fújnak, álljon itt a régi mondás: „Egység a sokféleségben és sokféleség az egységben az Egyházban a helyes megoldás. Ez által a Krisztus által közvetített teológia lényeg megmarad a maga súlyával és igazságával, amelyen a kifejezés fejlődésrendi sokfélesége csupán „színekben” különbözik. Az élet pedig önmagában színes.

Fejős Ottó

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Böjt vagy fogyókúra?

Egy Balaton-környéki olvasónk írja:

„Biztos vagyok abban, hogy az olvasók közül nagyon sokan örülnének egyszer a böjti törvény szabatos kifejtésének...a megtartóztatás szempontjából mi számít húseledelnek és mi nem. Nagy a zűrzavar és különböző a magyarázat még a lelkiatyák körében is, hát még a hívek között. Hogy csak néhány eledelt említek: mi a biztos válasz a szalonna, hurka, tepertő és húsleves dolgában?”

Miklós atya válaszol:

Olvasónk kérdése jobbkor nem is jöhetett volna: a kereszténység központi ünnepe, Húsvétra készülünk immár két hete, Hamvazószerda óta. Ezt a negyvennapos időszakot nevezi népünk „Nagyböjt”-nek. Nem mintha a böjt lenne a lényege, de az is hozzátartozik és régebben - más életkörülmények között - a böjti gyakorlat volt a készület külsőleg is leginkább érzékelhető megnyilvánulása.

Azt hiszem, most nem kell részletesen kitérni a böjtnél, mint az Isten felé fordulás, a Hozzá való visszatérés, a szívbeli megtérés praktikus kifejeződésének bibliai alapjaira. Már az ószövetségi ember úgy érezte, hogy Istenhez való ragaszkodását az imádság, a böjt és az alamizsnálkodás hármas gyakorlatával tudja legjobban kimutatni, ahol az imádság a közvetlen, személyes kapcsolatra utal Istennel, a böjt az önfegyelem jele, az ember önmagához való viszonyának rendezettségéé és a belső szabadságé, az alamizsnálkodás pedig az embertárs felé való megnyílásé, gondjaink magára vállalásáé. A vallásos élet e hármas megnyilatkozását Isten, önmagunk és a felebarát irányában. - Jézus is ezt a hármat említi és ajánlja követőinek, rámutatva, hogy Isten előtt csak akkor kedvesek, ha belső őszinteségből fakadnak és nem farizeusi látszat, az elismerés hajhászása: a céljuk.

Az Egyház évezredek gyakorlata magáévá tette az ember bűnbánattartásának ezeket a formáit, különösen a húsvéti előkészület, a „szent negyvennap” idején. A böjt tehát nem áll magában, hanem az imádsággal és az embertárs gondjainak megosztásával együtt jelzi az ember készségét, hogy életét beleillessze Isten rendjébe, a szeretetbe.

A böjti fegyelmet az Egyház külön is megfogalmazta, mert ez az a terület, amely konkrét szabályokba fogható. Ezek szerint a böjtnél két alapformája van: a hústól való megtartóztatás ill. a háromszori étkezés és egyszeri jóllakás. A kettőt együtt nevezzük „szigorú böjtnél”.

A II. Vatikáni Zsinat óta, a mai ember életformájának megfelelően, a böjti fegyelmet sokat változott, ill. bensőségesebbé, személyesebbé vált. A „Sacrosanctum Concilium” kezdetű, liturgiáról szóló zsinati konstitúcióban erről a

következő olvasható: „A szent negyvennap bűnbánata nemcsak belső és egyéni legyen, hanem külső és közösségi is. A bűnbánat hagyományos gyakorlatait ápolni kell oly módon, amely megfelel korunk követelményeinek, a különböző vidékek lehetőségeinek és a hívők életkörülményeinek”. Azaz mindkettőre szükség van: a bűnbánat egyéni gyakorlataira éppúgy, mint a közösségére, de mindkettő alkalmazkodjék „korunk követelményeire”.

Ennek az elvnek felel meg a *hústól való megtartóztatás* előírásának átalakulása, mely elvben továbbra is kötelező minden pénteken, Jézus halálának emlékeztetére; ehelyett azonban kiki a segítő szeretet és a bűnbánat egyéb cselekedeteivel is eleget tehet e kötelezettségének. Mászóval mindenki választhat olyan lemondást, áldozathozatalt, jócselekedetet, amely személyi helyzetének a legjobban megfelel. Egy vegetáriánus számára pl. a hústól való megtartóztatás nem jelent áldozatot, vagyis nem felel meg a böjt szellemének, ezzel szemben elképzelhető, hogy a tartózkodás az édességtől, vagy a televíziózástól nehezebbre esik. Ez az ő böjtje.

Hogy mi számít húseledelnek, a körülévszázados hagyomány alakult ki, mely azonban vidékenként változhat. Általánosan elfogadott, hogy sem a tojás, sem a hal, sem más hidegvérű állat húsa nem meríti ki a „hús” fogalmát. Ezzel szemben húsnak tekintendő mindaz, ami melegvérű állatok húsból készül, vagyis szalonna, hurka, virsli, tepertő. Azonban húsleves, húskoncentrát és olyan kismennyiségű húsnemű, amely ételízesítésre szolgál (pl. tepertő a pogácsában vagy szalonna a túrócsuszában) nem áll szemben a hústól való megtartóztatás előírásával. De erre is vonatkozik, hogy nem a törvény betűjéhez való kicsinyes ragaszkodás, hanem szellemének megértése és megvalósítása az, amit az Egyház elvár lelkileg érett híveitől.

Van azonban az évnek két napja, amikor a hústól való megtartóztatás, a négyéven aluli gyermekeket, nehéz testi munkásokat és betegeket leszámítva, mindenki számára kötelező: Hamvazószerda és Nagypéntek.

Ezen a két napon un. *szigorú böjtnél* ír elő az egyház böjti rendje, vagyis a hústól való megtartóztatáson kívül az étkezések száma háromra korlátozódik, ezek közül is csak napi egyszeri jóllakásra. Ez vonatkozik 15 és 65 év között mindenkire, kivéve a fent említettet.

A II. Vatikáni Zsinat előtt a Nagyböjt minden napján érvényben volt a napi háromszori étkezés s egyszeri jóllakás szabálya; természetesen ez ma is ajánlatos, mert ilyen módon az ember szükségyszerűen jobban ráfigyel a húsvéti előkészület lelki tartalmára is. Persze erre is áll, hogy a böjtnél helyettesítheti és mindenképpen kísérheti az önfegyelmezés, a lemondás, az áldozathozatalt más téren is. Ez különbözteti meg a keresztény ember böjtnél pl. egy fogyókúrától. Ez utóbbi indítókai általában egészségügyi vagy kozmetikai – netán hiúsági – szempontok; a keresztény embert a bűnbánat, a hála a Megváltásért és a Jézus Krisztus iránti szeretet indítja, függetlenül attól, hogy a böjt, ha nem viszik túlzásba, egészséges, erősíti az akaratot és lelkileg szabaddá tesz. Ami megint egyszer igazolja, hogy a józan, egészséges vallásosság mindig az egész embert szolgálja.

Frank Miklós

NEMESHEGYI PÉTER SJ.:

BANGHA BÉLA ÉLETE ÉS HALÁLA KRISZTUS KIRÁLY SZOLGÁLATÁBAN

II. A Nagy Kapu előtt

P. Bangha 55 éves volt, amikor 1935-ben az orvosok gyógyíthatatlan fehérvérűséget, leukémiát fedeztek fel szervezetében.

Nyiszor Zoltán közli Banga-életrajzában azt a halálról szóló elmélkedést, melyet Bangha közvetlenül betegségének felfedezése után írt és melyet csak halála után találtak meg kéziratok között. Ebből idézünk néhány bekezdést: „Oly különös, mikor az embert egyszerre láthatatlan érintés kiragadja a zúgó, forrongó, zakatoló események sodrából s figyelmezteti arra, hogy: Ember! már nem sokáig élsz benne ebben a sodrásban... Fájdalmas minden elmúlás. te még kegyes vagy hozzám, fehér rém(leukémia), mert te legalább nem vagy olyan visszatartó, mint annyi más halálnem. Lassú elfogyással bágyad bele a te áldozatod a végső szendergésbe. Majdnem azt mondanám: te vagy a lélekszerűbb halál. Lassú elhalványodás, elerőtlenedés, elakadás, mint ahogy az óra elhalkul és elakad, amelyben a rugó ereje kifogyott. Köszönöm neked, Istenem, hogy alkotó erőm delén, férfikorom kiteljesedése percében eljegyeztél engem, - ó, nem a rémmel, nem: magaddal s az örök élettel!”

Öt héttel később, 1940 április 30-án érkezett el P. Bangha ehhez a *Nagy Kapuhoz*. Loyolai Szent Ignác Rendalkotmányban így ír a jezsuiták haláláról: „Miként egész életében, ugyanúgy, sőt még inkább halálában, a társaság minden tagja igyekezzen és törekedjen arra, hogy benne Urunk Istenünk, Jézus Krisztus megdicsőüljön, szent tetszése teljesüljön, embertársaink pedig épüljenek, legalábbis türelme és lelki erőssége példáján, élő hitén, reményén, valamint azoknak az örök javaknak a szeretetén, amelyeket Krisztus Urunk érdemelt ki és szerzett meg nekünk földi életének összehasonlíthatatlanul nagy fáradozásaival és halálával”.

Bangha Bélának megadta az Isten, hogy rendalapítónknak ezt a kívánságát halálos ágyán teljesíteni tudja. Életének utolsóelőtti napján, az öntudat egy utolsó fellobbanásánál angolul kezdett beszélni, mintha prédikálni akart volna. Ebből az utolsó prédikációjából - amelyet nem tudni milyen eszmetársulás alapján mondott el minden ereje megfeszítésével, de sajnós, nagyon is töredékesen érthető angol szavakkal - mintegy egészen Istennek szentelt élet legszebb fináléja hangzott ki ez a mondat: *Glory to God* (Dicsőség az Istennek) - hogy aztán egy percre megálljon, a publikumnak nézett két emberre (P. Vid házfőnökre és egy ápolónővére) még egyszer ráragyogjon a szeme, és megáldja őket azzal a sajátos mozdulattal, amellyel meg szokta áldani hallgatóságát.

P. Banghának voltak lelkes csodálói, és voltak ádáz ellenségei is. Az 1961-ben megjelent Új Magyar Lexikon őt hírhedt jezsuitának és az 1919-i ellenforradalom gyűlölködő agitátorának mondja. De az igazi P. Bangha nem volt ez, hanem inkább egy olyan ember, aki teljes elkövetéssel igyekezett megvalósítani azt a jezsuita ideált, amelyet Rendalkotmányunk első kiadásának előszava így fogalmazott meg: „Rendalkotmányunk azt akarja, hogy legyünk olyan emberek, akik kivetkőztek saját érzelmeikből, hogy Krisztust öltsék magukra; meghaltak maguknak, hogy az igazságnak éljenek; akik - hogy Szent Pál szavaival éljek - fáradtságban, virrasztásban, böjtben, tisz-

taságban, tudományban, béketűrésben, nyájasságban, a Szentlélekben, nem színlelt szeretetben, az igazság igéjével Isten szolgáinak tanúsítják magukat, és jobbról, balról az igazság fegyverzetével, dicsőségben és megszegyenülésben, gyalázatban és jó hírnévben, jóban-rosszban, mérföldes léptekkel a mennyei haza felé törnek.” Ez volt P. Banga ideálja; erről tanúskodik élete és halála Krisztus Király szolgálatában. ■

II. János Pál pápa nagyböjti üzenete

Mint minden évben a Szentatya idén is üzenettel fordult a katolikusokhoz szerte a világban „Szent negyven nap”, a húsvétra készülés kezdetén. Ez évi üzenetét Izajás próféta egy mondatára építi: „Az Úr minden népének bőséges lakomát rendez”(Iz 25,6)

Evvel szeretné figyelmünket felhívni a nagy jubileumra készülés utolsó - az Atyának szentelt - esztendejében, az Atya szerető gondoskodására minden ember iránt, amely a Megváltásban érte el csúcspontját.

Ez a felénk fordulás kell, hogy hálára, hitbeli megújulásra és belső tisztulásra indítson és ezzel a visszatérésre az atyai házba, ami a Húsvéti előkészület tartalma.

Jézus maga teljesíti be a próféta jövendölését a lakomáról, szenvedése előestéjén az Utolsó Vacsorával, az Eucharisztia megalapításával. Amikor önmagát, testét és véréit minden időkre nekünk ajándékozta, egyben halála és feltámadása által az örök élet kezdetében részesített bennünket: ez mindnyájunk földi életének végső célja.

Ez a tudat felvértez bennünket ama kísértés ellen, hogy e világ valóságát véglegesnek tekintsük. „Hazánk az égben van” - mondja Pál apostol. Az örök életre való hívásban meghalljuk az Atya szeretetének szavát, mely arra ösztönöz, hogy ebben az esztendőben intenzívebben éljük, gyakoroljuk a szeretetet.

A Szentatya szó szerint ezeket írja:

„Az Egyház a századok során számtalan területen tanúskodott szóban és tettekben, ahol a keresztény ember tevékenysége révén Isten szeretetének meg kell jelennie. Az új szegénység és egyéb kínzó kérdések, amelyek sokunkat aggodalommal töltenek el, konkrét és megfelelő válaszra várnak. Aki magányos, vagy a társadalom peremére szorult, aki éhez, aki erőszak áldozata vagy reményét veszítette, tapasztalja meg az Egyház gondoskodásában az Atya együtt érző szeretetét, hiszen Ő a világ kezdete óta mindenki gondját viseli és megajándékozta áldásával”.

Üzenete befejező részében a pápa még egyszer felhívja a figyelmet arra a szörnyűsége nyomorra, amely ma is milliókat tart fogva és egész népeket, kontinenseket megakadályoz abban, hogy részt kapjanak a haladás áldásaiból. Ez fel kell, hogy rázza a keresztények lelkiismeretét és kötelezze arra, hogy ezen egyénenként és együttesen segítsenek.

A Szentatya böjti üzenete a következő mondattal zárul: „A Szűzanya erősítsen bennünket jelenlétével; legyen ő a *biztos remény jele* és járjon közbe Istennél, hogy Isten irgalma újra eltöltsön bennünket.”

F. M.

MÁRCIUS TIZENÖTÖDIKÉN

Hivatlanul is megjössz minden évben,
Szép március, bilincsoldó tavasz!
De azt a régi márciust nem érzem;
A naptár mond csak annak; nem vagy az;
A hit kidőlt, a szívnek semmi lángja;
Fásultan él a kor s eszmétlenül,
Multon mereng a költő és dalába
Villám s haragvó mélabú vegyül.

Csak szóvirág ma a magyar szabadság
S az érte hősen ontott vérfolyam...

Részlet, 1887

Reviczky Gyula (1885-1889)

Madridi levél

SZOBROK

Ifjú koromban olvastam, hogy amikor Budapesten emlékművet állítottak Szent Imre hercegnek, - 1931 körül lehetett halála 900. évfordulója alkalmából, - egyesek úgy vélték, a pénzt hasznosabb dologra is fordíthaták volna. Hasonló hangokat hallottunk most a spanyol fővárosban, ahol szobrot emeltek II. János Pálnak. Az általa 1993-ban felszentelt, új székesegyház mellett áll, s úgy tudjuk, ez a pápa első szabadtéri, közúti szobra a világon. Hatalmas bronzalak kitárt karokkal, mintha sokaságot üdvözlőne vagy hívna magához. Fiatalos, megválasztásakor lehetett ilyen. Madrid védőasszonya, a katedrálisnak nevet adó Aludenai Szűz Mária megkoronázásának 50. évfordulóján leplezték le és áldotta meg a madridi érsek, Rouco bíboros. (Egyik elődjéről, Tarancón bíborosról mesélik, hogy egyszer a szentatyáról szóló, elismerő szavaihoz halkan hozzátette: „Csak túlságosan lengyel...”)

A madridi székesegyház berendezése, csinosítása tovább folyik. A főváros csak 1885-ben kapott püspökséget; addig Toledótól függött, mint Budapest Esztergomtól. Akkor az egykor jezsuita Szent Izidor templom lett az ideiglenes székesegyház és megindult az új tervezése. A kor szellemének megfelelően történelmi stílusokban képzeltek el neoromán altemplommal és neogótikus hajókkal. Az előbbi el is készült s ma plébániatemplomként szolgál. Az építkezés azonban többször megszakadt és 1944-ben elhátározták, hogy a főhomlokzatot a szembeni királyi palota klasszicista stílusában alkalmazzák. További negyven esztendőnek kellett elmúlnia, míg komolyan nekifogtak a befejező munkának a kormány, a főváros és a hívők támogatásával. Az utóbbiak adakozása fedezte a költségek felét.

A kereszthajó magasában áll a védőasszony oltára a kegyszoborral 18 gótikus táblakép között. A mai kegyszobor középkori munka a XV. század végéről, volt azonban elődje. A hagyomány szerint azt Madridnak a móroktól való visszafoglalása után, 1083-ban fedezték fel a városfalban. Innen a neve: „almudena” eredetileg erődöt, várfalat jelentett. A legenda azonban csodás elemet is tartalmaz; különben nem is volna legenda. Amikor Szűz Mária szobrát megtalálták egy falúregben, előtte két gyertya égett, amelyet 372 évvel korábban gyújtott meg egy áhitatos leányzó. A költészet és a néphit ezzel is magyarázta a (mai) kegyszobor barnás arcát: a gyertyafüsttel lett ilyen.

A székesegyházat különböző időkből származó műalkotások ékesítik. A főoltár nagy, zöld márvány asztala fölött csodálatos feszület a XVII. század elejéről. Hátrább nagy olajkép a XVIII. századból: Krisztust megfosztják ruháitól. A kápolnakoszorú közepén hatalmas koporsóláda a XIII. századból; benne nyugodott sokáig Madrid patrónusa, Szent Izidor földműves. Újabban XVII. századi faliszőnyegeket helyeztek el.

A tágas, szentségi kápolnán kívül, ahol naponta miséznek, tizenhárom kisebb is van, melyeket különböző, többségükben spanyol alapítású kongregációknak ítétek oda, hogy saját költségre rendezzék be. Általában alapítójuknak szentelték, akik közül többet a 80-as vagy 90-es években avattak szentté vagy boldoggá. S itt a probléma: oltár nem szokott lenni bennük s berendezésük meghökkentően különböző. Nagyobb összhangra volna szükség, ennek elérése pedig megint pénzbe kerül. És ismét lesznek olyanok, akik szerint hasznosabb dologra is fordíthatnák.

Rónai Zoltán

FELADATOK ÉS KÜLDETÉS

A magyar katolikus egyház útja az ezredfordulón

A magyarországi Népszava karácsonyi száma oldalas interjút közölt Seregély István egri érsekkel, a Magyar Katolikus Püspök Kar elnökével, aki az újság riportérének, kérdéseire válaszolt. A kérdés-felelet mindjárt azzal indult: miként értékeli a klegnagyobb hazai történelmi egyház mai helyzetét, helyét és szerepét? Válaszában az érsek leszögezte, félreértések elkerülése végett, ő a többi püspöknek nem előjárója, csak a konferencia öt évre választott elnöke, tehát csak személyes véleményét mondhatja el.

„A magyar egyház – mondotta – része a társadalomnak. Nem hiszem, hogy ne lenne okom örömmel látni életrevalóságát. Az új és megújult templomok nagy száma, szerény számú iskoláink folyamatos szolgálata, a megfoglykozott papság munkáját támogató, egyre több világi munkatárs segítőkészsége, a szerzetesi közösségek újraindulása az egy-két nemzedéknyi időre elképzelt megújulásának ígéretes kezdete bizonyíték erre.

– Mennyire újult meg az egyház az elmúlt tíz év társadalmi, politikai változásait követően? –

Természetesen, a megújulás magán viseli az átmentiség minden vonását. Nem törölhető ki a ma élő emberek lelkéből az elmúlt, az életre való felkészülésük idejét is jelentő szakaszban az egyoldalú Isten- és egyházellenes közszellem hatása.

– Ismeretes, hogy kül- és belföldön is fellángolnak a viták: politizálnak-e papok és szerzetesek? Krisztus mondása: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré”, – azt jelenti-e, hogy az egyház együttműködik a mindenkor hatalommal?

– A papok és a szerzetesek ne politizálnak. A saját történelméből mindig tanuló egyház az 1984-ben életbe lépett kánonjogi kódexben kifejezetten megtiltja a papok közhatalmi tevékenységét, másrészt pedig nem értenek hozzá. Nekünk azt kell figyelembe venni, hogy minden ember, legyen bármilyen pártállású, világnézeti is, meg van hívva az üdvösségre. Ezért mindenkit egyformán kell szolgálunk üdvössége építésében. Ez pedig aligha lehetséges bármilyen, a tévedés veszélyét mindig magában hordozó politikai elköltelezettség nyílt vallásával. Természetesen a pap is állampolgár, és ennek arányában részt kell vennie a közélet alakításában. Lelkiismerete szerint választania kell, együtt

kell éreznie népével és fáradozni kell a jövő szerencsés alakításán. Soha nem lett abból semmi jó, ha az egyház a hatalom eszközévé vált. Az sem feladata, hogy politikai ellenzék legyen. Kötelessége viszont minden körülmények közt képviselni és élni a minden ember javát szolgáló evangéliumot.

– Milyen hatása volt az „Igazságosabb és testvériesebb világot!” című püspöki körlevélnek?

Mi tagadás, mindnyájan csodálkoztunk azon, hogy ekkora volt a visszhangja. Bizom benne, hogy ennek az írásnak nem csak a megfogalmazott mondatatai az értékesek, hanem annak a gondolkodásmódnak a megjelenése is, amely sorsunk alakításában szerencsés előrelépést jelent. A körlevél nem törvény és nem rendelet, hanem felhívás, hogy mi mindnyájan, akik demokratikus államban saját sorsunkat alakító állampolgárok vagyunk, érvényesítsük egyéni és közösségi életünkben a társadalmi-gazdasági igazságokat és felismeréseket.

Ez nem valósulhat meg kizárólag a körlevél nyomán, hanem a társadalom hatékonyan megújuló szellemisége révén, melyben biztosan szerepe lesz a kedvezően fogadott megnyilatkozásnak.

– Mit tehet az egyház a külföldre szakadt magyarságért, amelynek nemzetudata megőrzésében döntő a diplomok és az anyanyelvi liturgia szerepe?

Senki sem válaszhatja meg önmaga szülőföldjét, anyanyelvét. Kapjuk és talentumként gazdálkodunk vele, bárhová sodor az életünk, bárhová sodor a történelem, a történelem igazságos vagy igazságtalan alakulása. Ezért erkölcsi feladat határon belül és kívül élő magyarok egymással való törődése. Az ezeréves kereszténység megőzése is része ennek. Ez elsősorban a szellemi értékek hozzáférhetőségét jelenti. A mi kötelességünk a hitoktatás, a liturgia, a keresztény kommunikáció fenntartása a határainkon kívül élő magyarok számára is.

Az új évezred közepén sokan felvetik a kérdést: Milyen lesz a következő évezred egyháza? Áttevődhet-e a súlypontja Dél-Amerikába, vagy Afrikába?

Jövendöléssel nem foglalkozom, még futorológiai előrejelzések alapján sem. Arra emlékszem, hogy a jövőről érdeklődő, tanítványaitól búcsúzó Jézus azt mondta: „nem rátok tartozik annak ismerete.”

A katolicizmus szerepe a modern társadalomban

A Német Katolikusok központi szervezetének elnöke, Hans Joachim Meyer professzor hosszas cikkben foglalkozott a katolicizmus szerepével a mai társadalomban. Miután keresztény szempontok alapján meghatározta a társadalom fogalmát, rámutat arra, hogy a múlt században a katolicizmus Németországban a katolikus vallású keresztények együttes fellépésében nyilvánult meg a kulturális élet és a társadalmi kapcsolatok alakítása során. A protestáns többségű országban először az egyenjogúság elnyerése volt a cél, majd miután ez a követelés megvalósult, a náciizmus idején - az erkölcsi értékek védelmezése lett a fő feladat, ami a háború után - az ország újjáépítése során - különleges aurát biztosított a katolicizmus számára. A demokratikus berendezkedésű Német Szövetségi Köztársaságban nagy tekintélynek örvendett a katolikusok szociális

tanítása, ami varratmentesen illeszkedett ahhoz az általános felfogáshoz, hogy csak a szabadságjogokat és egyenjogúságot tisztelő társadalom képes elejét venni az olyan katasztrófáknak, amelyek a század első felében zúdultak az emberiségre. Egy évtizede azonban új feltételek körvonalai bontakoztak ki, miután a gazdasági élet globalizálódása következtében a nemzeti határok egyre inkább jelentőségüket veszítik és a katolicizmust sem lehet többé országos kategóriák szerint elemezni. Meyer professzor úgy véli, hogy az állam szerepének csökkenésével új lehetőségek nyílnak meg a katolicizmus számára, ugyanakkor laikus oldalról az önmagába fordulás erősödő vádjával is meg kell küzdenie. Korszerű szerepét tehát csak akkor töltheti be, ha a katolikus keresztények hitük tanúságtételnek tekintik fellépésüket a társadalom formálásában.

MGY

Párizsi levél

Picpus

Picpus a neve Párizs legkisebb és legelrejtettebb temetőjének. Olyan, mint egy kis falusi temető, amely túlélte minden rendszerváltást és városrendezést. E rejtélyes helyet még térképen is nehéz megtalálni. Egy-két látogatója azonban mindig akad, főleg amerikaiak, akik a francia forradalmárból lett szabadságharcos hősiük La Fayette sírját keresik fel. Mellette nyugszik felesége, akinek családját nagyrészt a forradalom idején irtották ki. A Picpus temető a nagy francia forradalom terror időszakának tárgyi bizonyítéka. 1794 nyarán állították fel a temetőhöz közeleső téren - ma Place de la Nation - a nyaktöltőt (guillotine-t). Június 13 és július 28 között itt több, mint 1300 másként gondolkodót fejeztek le, közöttük 108 papot és 23 apácát. Az 1906-ban boldoggá avatott 16 Compiègne-i nővérek vértanúságáról a francia irodalomban örök emléket állított Georges Bernanos „Le dialogue des Carmélites” című drámájában. Az Istent-embert nem ismerő terror által kimondott halálos ítélethez elég volt egy névtelen feljelentés vagy az egyszerű gyanú. A legfiatalabb áldozat 14, a legidősebb 90 éves volt.

A kivégzetteket, miután megfosztották ruháiktól, ez a sírásók honoráriumának része volt, a Picpus temető két tömegsírjába dobták. Ezután mindent megtettek, hogy a tragikus események feledésbe merüljenek.

A forradalom után egy Hohenzollern hercegnő vásárolta meg a területet, majd hamarosan gondviselészerűen rátaláltak a két tömegsírra. Így utólag a hozzátartozók, katolikus szertartásnak megfelelően, megadták a kivégzett rokonaiknak a végtisztességet. A továbbiakban a temető tulajdonjoga úgy rendeződött, hogy a kivégzettek leszármazottainak egyesülete, jogi személyként, tulajdonosa lett a Picpus temetőnek. 1805 óta ide letelepedett, feloszlott, majd újra engedélyezett örökimádó szerzetes nővérek imádkoznak az áldozatokért, azok hóhéraiért, a megbocsátásért és az ideológiáktól elvakultakért. Évente csak egyszer nyitják ki tágasra kápolnájuk és a vértanúk temetőjének kapuját, hogy hivatásuk teljesítésében betársulhassanak a kolostorfalon kívül élő világiak. Az idén, június 10-én, mi párizsi magyarok is csatlakozunk hozzájuk, magunkkal víve saját történelmünk fájdalmas, be nem gyógyult sebeit.

Molnár Ottó

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpiültünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röpiültünk.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpiül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpiül a szánom az éjben.

Ady Endre (1877-1919)

A SZENTATYA APOSTOLI ÚTJA MEXIKÓBAN

II. János Pál pápa január 22-én reggel Róma fiumicinói repülőtéréről elindult 85. nemzetközi apostoli látogatására, amelynek első helyszíne Mexikóváros, Ciudad de México: így hívják ma spanyolul a fővárost, amelyet az ősi azték uralom idején Tenochtitlánnak, a fény városának neveztek. Mexikóváros a világ legnagyobb metropolisza, lakosainak száma a külvárosi agglomerációkkal együtt 19 millió. Mexikó látta vendégül II. János Pált pápasága legelső útján, éppen 20 évvel ezelőtt, 1979. január 26-31. között. A pápa most negyedszer látogatott Mexikóba, és 21. alkalommal Latin-Amerikába.

A látogatás fő célja, hogy a Szentatya ünnepélyesen átnyújtsa „Ecclesia in America” – Az egyház Amerikában című apostoli buzdítását, amely a Vatikánban 1997-ben tartott Amerika-szinódus tanácskozásainak a summája.

A Szentatya pénteken délután negyed hatkor érkezett meg Mexikóvárosba. A mexikói protokoll szerint az államfőket a külügyminiszter fogadja, ezúttal azonban, tekintettel az esemény rendkívüliségére, Ernesto Zedillo Ponce de León államfő személyesen kívánt részt venni a pápa fogadásánál.

Zedillo elnök a Szentatyához intézett üdvözlő beszédében hangsúlyozta: Mexikó elkötelezte magát az emberi jogok védelmében, a kormány valóban szívén viseli a lakosság minden egyes rétegének érdekeit.

Köszöntőbeszédében a pápa örömmel szökött arról, hogy ismét erre a földre jöhetett és Jézus Krisztus apostolaként újra megerősítheti testvéreit a hitben. Méltatta az amerikai szinódus eredményeit, kiemelve: Amerika püspökei felvázolták a jövő lelkipásztori tevékenységének főbb irányvonalait, s ezek a közös hitből kiindulva teljes mértékben megfelelnek Isten üdvözítő tervének és az emberi személy méltóságának egy igazságos, kiengesztelődött, a technikai fejlődésre nyitott, de az erkölcsi elvekkel összhangban lévő társadalom keretein belül.

A Szentatya háromnegyed ötkor érkezett Mexikóváros történeti múzeuma elé, ahol Cardena polgármestertől átvette a város arannyal bevont platina kulcsát, valamint a tiszteletbeli polgárnak kijáró vergamen dokumentumot.

Kétmillióan álltak sorfalat azon a 20 kilométeres útvonalon, amelyen a pápa elhaladt, s az emberek hatalmas lelkesedéssel köszöntötték a Szentatyát.

A pápa az apostoli nunciátúra dísztermében aláírta az „Ecclesia in Ameri-

ca” című szinódus utáni buzdítást.

Az amerikai egyház a remény egyháza

II. János Pál pápa apostoli útjának második napján, szombaton délelőtt került sor látogatásának legjelentősebb eseményére: a Miasszonyunkról nevezett Guadalupei szentélyben bemutatott ünnepélyes szentmisére, amelynek során a Szentatya átnyújtotta Amerikai katolikusainak az Amerika-Szinódus munkájának gyümölcsét magába foglaló poszt-szinodális buzdítást. A szentmisén a földrész országaiból érkezett ötszáz püspök és ötezer pap vett részt.

Homíliájában a pápa hálát adott az amerikai földrésznek szentelt szinódusért. Erre a hálaadásra a guadalupei Szűz szentélyében került sor, melyet a pápa Amerika „máriás szívének” nevezett. Az amerikai püspökök tanácskozása az egyházi közösség és a kollégialis szeretet igazi cenáculuma volt, amelyet Róma püspökével egységben éltek meg, mint a feltámadt Krisztussal való találkozás testi tapasztalatát.

A Szentatya boldognak nevezte az amerikai egyházat, amely befogadta az evangélium jóhírét. Kifejtette: a misszionáriusok hősiességű erőfeszítései és az öt évszázados evangélizálás csodálatra méltó vállalkozása nem volt hiába való. Ma hálás szívvel mondhatjuk, hogy az amerikai egyház a remény egyháza. Elég, ha fiataljaink életerejét tekintjük, a családnak tulajdonított különleges értéket, a hivatások virágzását, a népeinek mély vallásosságát. Ne feledjük el, hogy a következő évezredben Amerika lesz a legtöbb katolikus földrésze.

Az Egyháznak az élet evangéliumát kell hirdetnie és le kell győznie a halál kultúráját. Ezért emeljük fel kiáltó szavunkat, hogy mindekinek emberhez méltó élete legyen, az anyjuk méhében megfogantaknak, az utcagyerekeknek, a bennszülött népeknek, az afrikai eredetű amerikaiaknak, a bevándoroltaknak, a menekülteknek, a minden esélyt nélkülöző fiataloknak, az időseknek, a szegénység, valamint a kizártság áldozatainak. Ne legyen többé erőszak, terrorizmus, kábítószer-kereskedelelem, kínzás, visszaélés, halálbüntetés, a gyengék kizárása, faji megkülönböztetés. Soha többé!

Mind ezek égbe kiáltó bűnök, amelyek a keresztényeket új életstílus kialakítására figyelmeztetik és a hitükkel nagyobb összhangban lévő társadalmi elkötelezettségre szólítanak fel. Az evangélium erejével fel kell ébresztenünk az emberi lelkiismereteket, hogy Isten gyermekeiként felismerjék magasztos hivatásukat és ezáltal ösztönzést kapjanak egy jobb Amerika építésére.

A Szentatya homíliája befejező részében Krisztus és az egyház Anyja, a legszentebb Szűz Mária oltalmába ajánlotta a földrész jövőjét és örömmel jelentette be, hogy mostantól kezdve december 12-ét, a guadalupei Szűz ünnepét liturgikus ünnepé nyilvánította egész Amerika számára. A Szentatya imádságos, emelkedett szavakkal fohászokodott a guadalupei Szűzhez: oltalmazza a földrész minden népét, hogy békében, igazi szabadságban, igazságosságban és méltóságban éljen.

Az emberi történelem nem szállhat szembe az emberrel

A diplomáciai testülethez intézett beszédében a pápa hangsúlyozta: „Olyan világban élünk, amelyben az emberiség fejlődését meghatározó pénzügyi és gazdasági rendszerek kiterjedése egyre nagyobb. Ez a növekvő egymásra utaltság a

GYERMEKEKNEK

Nap mint nap tanújelét adják szüleid, hogy szeretnek téged. Dolgoznak érted, ellátnak étellel, itallal, zsebpénzzel, időt áldoznak rád, játszanak veled, válaszolnak kérdéseidre, segítenek a tanulásban, aggódnak érted, féltnek, korholva is jót akarnak...Nehéz lenne felsorolni mindazt, amit egy szülő szeretettől indítva megtesz gyermekéért.

Nagybőjt van. Erről hallasz mostanában a hittanórákon, a templomban. A Húsvétot megelőző negyven napban arra emlékezünk, hogy Jézus is tanújelét adta irántunk való szeretetének. Méghozzá nem is akárhogyan.

„Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért!” - mondta ő, és eszerint is cselekedett. Szeretete nem csak arra indította, hogy szomorúakat vigasztaljon, betegeket gyógyítson, éhezőket jóllakasson, hanem, hogy megtapasztalja értünk a szenvedést,

sőt a halált is. Választott munkatársa elárulta, barátai cserben hagyták, a nép, amellyel jót tett, halálát követelte, kigúnyolták, leköpdösték, megostorozták, ártatlanul halálra ítélték, keresztre feszítették, sírba temették, ahonnan az Atya szeretete harmadnap életre keltette.

A szeretet fokmérője a másokért vállalt áldozat. Erre tanított minket szavaival, példájával. Az évről-évre visszatérő nagybőjt most is erre figyelmeztet minket.

Ahogy mi nem tudunk élni szülein, embertársaink és Isten szeretete nélkül, úgy másoknak is szükségük van a mi szeretetünkre. Ez pedig nem jöhet létre másképp, csak ha legyőzzük kényelmességünket, félretesszük önzésünket és úgy bizonyítjuk szüleinnek, embertársainknak és Istennek, hogy felénk sugárzott szeretetük bennünk jó termőföldbe került.

János atya

FIATALOKNAK

Virágvasárnap olvassuk Szent Pálnak a Filippieknek írt leveléből: „Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban”...Ő mint Isten az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgáló alakot öltött... Talán furcsának tűnik, de nekem erről a néhány szóról „szolgai alakot öltött”, az jutott eszembe, hogy itt valami félreértés van. Ugyanis nekem ez tulajdonképpen azt jelenti, már ha valaki felveszi valaminek vagy valakinek az alakját, az nem tesz mást, mint saját mivoltát palástolni igyekszik, egyszóval: színészkedik...Nem ismerős a mindennapi „szappan operákból”? A színész olyan meggyőzően, mély átéléssel alakítja szerepét, hogy a nézőt teljesen magával ragadja...S ez így megy ki tudja hány részen át... De amint az általában történni szokott, egyszer minden mesének vége szakad, a sorozat „elfárad”, a színész, a rendező más feladatok után néznek...Csakhogy most jön ám a bökkenő: a nézők követelik a folytatást...Ezt nem lehet abbahagyni...Vagy ha már mégiscsak vége mindennek, akkor legyen „minden jó, ha a vége jó”...

Szerepjátás, vagy valóság? Mert az idézett szentírási részben is valamilyen szerepcseréről van szó...Isten Fia, aki egyelőnyegű a Mennyei Atyával, ott áll a szemlélők előtt, mint rabszolga, megköztözött, megszégyenített ember. Vállalta az emberek sorsát, mindent, ami csak lehetséges egy ember életében...Csak egy a fontos: emberi mivolta, sorsa nem „játék” nem színészkedés, hanem véres valóság. Megtestesülése, gyermekkor, nyilvános működése, tanítása és végül kereszthalála, nem szerep, hű alakítás, amit a mennyben menetel napján abba lehet hagyni, úgy, hogy más, kevésbé halálosan-komoly, kevésbé „fáradt” téma után néz...Ő valóban az, akinek hirdeti, vallja magát - s az is marad az idők végezetéig...

Nagyhéten tanúi lehetünk annak, hogy Jézus mennyire véres-komolyan vette földi küldetését, megváltó feladatát...Nem szerepet alakított, hanem „megalázta magát és engedelmességet mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” S mindezt tette: értünk. Hogy éljünk, hogy ne féljünk, hogy üdvözüljünk...

Pál atya

Négy évszázad után ismét svéd püspök a svéd egyház élén

December 29-én a svéd fővárosban püspökké szentelték az egyházmegye új főpásztorát, Anders Arborelius karmelita atyát, aki a XVI. századi lutheri reform óta a svéd katolikus egyház első svéd származású püspöke. P.Arboleliust a pápa november 17-én nevezte ki püspökké.

Anders Arborelius 1949-ben született Svájcban, svéd szülőktől. A svédországi Lundban nőtt fel, 20 éves korában tért át a katolikus hitre és 22 évesen belépett a karmelita rendbe. 1979-ben Malmöben szentelte pappá Hubertus Brandenburg püspök, akinek most az utóda lesz.

A svéd katolikus egyházat az egyetlen stockholmi egyházmegye alkotja. A katolikusok száma 165 ezer, 39 plébánián. A lelkipásztori munkát 165 pap, 15 állandó diakónus, 13 szerzetes testvér és 247 szerzetesnő végzi. VR

haladás új szakaszához vezet, de azzal a veszéllyel jár, hogy komolyan korlátozza a személyi és közösségi szabadságot.

Ezért olyan társadalmi rendszert kell előnyben részesíteni, amely minden népek lehetővé teszi, hogy tevékenyen részt vegyen a teljes haladás előmozdításában, ellenkező esetben sok nemzet lemarad a fejlődésben. A jelenlegi haladásnak, amelyhez hasonló nem volt még a múltban, biztosítania kell minden ember méltóságát. Ha az egyes emberek pusztán egy számmá, gazdasági tényezővé redukálódnak, akkor az ember fokozatosan elveszheti transzcendens, természetfeletti értékének tudatát. Pedig épen ez a tudat különbözteti meg az embert a természet minden más lényétől. Az Egyház fáradhatatlanul hirdeti, hogy a személynek kell minden polgári és társadalmi rend bármiféle haladás közepontjában állnia. Az emberi történelem nem szállhat szembe az emberrel. Ez azt jelentené, hogy az Istennel száll szembe, az ember pedig Isten élő képmása, még akkor is, amikor tévedések, a hatalommal való visszaélések torzítják el arcát” – mondta a Szentatya. Az egyház által hirdetett alapelvekből fontos erkölcsi és polgári értékek következnek, amelyeket az amerikai püspökök előtérbe helyeztek 1997-es római szinódusukon.

Ezek közé tartozik a gondolkodás átalakítása, az emberi csoportok közötti tényleges szolidaritás. A Szentatya felhívta a figyelmet: az iparilag fejlett államok a nemzetközi kapcsolatokban olykor a gazdasági szempontokat részesítik előnyben az emberi értékekkel szemben. A fegyverkezési hajszája nyilvánvalóvá teszi, hogy a fegyvereket sokszor nem védekezésre, hanem támadásra használják fel, olyan ideológiák nevében, amelyek nem mindig tartják tiszteletben az emberi méltóságot. A korrupció jelensége egyre jobban terjed egyes népek társadalmi szövetében, és az individualizmus hatja át a nemzetközi életet. A negatív jelenségekkel szemben sürgető szükség van az elmék megtérésére és a tényleges, nemcsak elméleti szolidaritásra.

A közvetlen jövőt uralja az élet, az igazság, a minden ember méltóságának tiszteletben tartása! Ez a sürgető feladat vár ránk mondta végül beszédében a pápa. VR/MK

Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.

Széchenyi

KORUNK KRISZTUS-KÉPE

Érdekes interjú készített a Vigilia Heinz Schürman professzorral, aki szerint minden kor megtalálja a maga sajátos Krisztus-ábrázolását, így a mi korunk is. „Ez már nem a gótika és barokk fájdalmas Krisztusa – mondotta a professzor. A kereszténység jelképeként ma nem tűnik elfogadhatónak a keresztények és még kevésbé a nem keresztények számára. Érzésem szerint korunk Krisztusképe az „elhagyott Krisztus” az Istentől és embertől elhagyott Jézus”.

A szenvedő tömegek számára az egész világon a lelki és szociális elhagyatottság a legnagyobb szenvedés. Az első három keresztény évszázadban – emlékeztet rá a professzor – nem volt feszület, csak korpusz nélküli kereszt, és lehetséges, hogy az imádkozó keresztények számára ma ismét ez az üres kereszt lenne az igazi. Úgy érzi: nekünk keresztényeknek belülről kell együtt szenvednünk az Istentől távol élő modern emberiséggel, így vállalva részt Jézus elhagyatottságában. Schürman professzor meggyőződése szerint korunkban olyan megújulási mozgalom csírázik az egyház legbelsejében, amelyre évszázadok óta nem volt példa. Ennyiben a mi korunk nagy lehetőségeket rejt magában. Ez nem zárja ki, hogy napjainkban, a modern ipari társadalomban a hitet és az egyházat nagyon sokan elhagyják, és a következő évtizedekben ez talán még inkább így lesz.

MK

Magzatvédelem

A mainzi teológus és erkölcsan professzor Johannes Reiter a közelműlban magyarázattal ellátott dokumentumokat tartalmazó kötettel sietett a családtervezésre készülő katolikus házaspárok segítségére. Németországban a magzatelhajtást csak akkor engedélyezi a törvény, ha a terhes asszony úgy nevezett tanácsadó testülettel megvitatta szándékát és ez okmányban tanúsítja a probléma tényleges elemzését. Mivel az egyház tiltja a művi vetélést, a Szentatya levélben arra szólította fel a német püspöki kart, hogy a tanácsadó testületben résztvevő katolikus megbízottak az abortusz elvégzéséhez szükséges okmány kiállítására ellen foglalkozzanak állást – így szerepük, az állami intézmények szempontjából, kétségessé vált, hiszen eleve csak is az eltanácsolás mellett foglalkozhat állást, bármivel érvelt is a leendő anya. Johannes Reiter most megjelent könyve ismét ráirányítja a figyelmet a pápa levelének azon fejezetére, amelyben a püspöki kart arra kéri, hogy dolgozzanak ki olyan megoldást, amely lehetővé teszi a részvételt a tanácsadó testület munkájában és mindenképpen a születendő gyermek védelmét szolgálja. A freiburgi Herder Kiadó gondozásában napvilágot látott könyv hosszú címe jól utal tartalmára: A megütközés okmánya; terhességi tanácsadás a pápa levele után: tények – dokumentumok – kilátások. Megtudjuk belőle azt is, hogy a püspöki karnak mekkora problémát jelent a Szentatya felkérése, amelynek eredményeképpen munkacsoport foglalkozik a téma erkölcsi és egészségügyi vetületeivel, hogy az egyházi tanításnak megfelelő, ám a kor követelményeihez is igazodó javaslatot dolgozzon ki a hívők számára.

MGY

Jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetetlen.

Széchenyi (Németnyelvű naplójába magyarul írta!)

Széchenyi

„ÖNMEGISMÉRÉS”

Érdekes, de még inkább elgondoltató benyomást kelthet bennünk a mellékelt ábra. Valaki tükörbe néz. Hirtelen megfogalmazódik bennem a kérdés: vajon az egyén, aki tükörbe tekint, csak magát nézi, vagy önmagára ismer? Ha jobban megfigyeljük a képet, valójában kitűnik, hogy emberünk nem külsejét nézi, hisz azt sötét övezi. Viszont testének és egész egyéniségének visszatükröződése világos.

Számomra a nagy lecke így fogalmazódik meg: mindenki saját magának kell eldöntenie, hogy a két lehetőség közül melyik vonatkozik rá. Az igazi szép tükörképet nekünk keresztényeknek Jézus alkotta meg.

Ma is vannak, akik révületükben nem hajlandók észrevenni kínlódó embertársait, nem tudnak „leereszkedni” hozzájuk.

De vannak és lesznek olyanok is - igaz, kevesebben -, akikre nem ez a viselkedési mód a jellemző. Lehajtott fejük nem azt jelenti, hogy már nem bírják az élet terheit, nem az összomorúság jele, hanem a csendben megnyilvánuló alázat. Sorsuk nem könnyű. Ezek a lehajtott fejú, mindenki által kinevetett emberek közöttünk járnak, közöttünk élnek, de a lelkük valóban fenn jár a csillagok között.

Lukács József (Köln)

Hazánk új szentszéki nagykövete

II. János Pál pápa február 8-án délelőtt kihallgatáson fogadta Magyarország új szentszéki nagykövetét, Tar Pált, aki ezúttal mutatta be a magyar kormány megbízólevelét.

Köszöntő beszédében Tar Pál kihangsúlyozta, hogy Magyarország ezer éve kötődik a kereszténységhez. Emlékeztetett rá, hogy a történelem különösen kegyetlen volt az országhoz a XX. században, amikor „hazánk fiainak milliói kerültek a határon túlra.” A II. világháborút követően pedig az egész ország idegen hatalom igrája alá került. 1990-ben Magyarország visszanyerte szuverenitását és a magyar nép szabadságát. Helyreállították a jogállamiságot, az emberi jogokat, a lelkiismereti és vallásszabadságot, a Szentszék és Magyarország között pedig ismét létrejöttek a diplomáciai kapcsolatok. A nagykövet biztosította a pápát: a mai Magyarország arra törekszik, hogy ezek a kapcsolatok szilárdak legyenek és együtt kíván működni a magyar katolikus egyházzal, olyan fontos területeken, mint az ifjúság nevelése, a családok felvirágoztatása, az elesettek, a társadalom peremén élők, a betegek és fogyatékosok gondozása. ■

KÁRPÁTALJÁN TÖRTÉNT

Szívmelengető cikket olvastunk a „Napi-Magyarország” egy régebbi számában „Kis magyar csoda Kárpátalján” címmel. A „kis” csoda nem is kicsi. Ugyanis az történt, hogy Kárpátalján egy ungvári ukrán középiskolában kötelező jelleggel bevezették a magyar nyelvet oktatásáért! És ezt az intézkedést semmilyen tiltakozás, retorzió semmilyen részről nem követte! Lásuk hát, mit tudunk meg többet az említett írásból? (Gortvay Gábor).

Mindnyájunk számára nyilvánvaló, a maradás ma áldozatvallás Kárpátalján. Az elvándorlás azt jelenthetné, hogy az elköltözőkkel együtt a magyar nyelv és a magyar kultúra is távozik. Szerencsére azonban nem egészen így van. Az említett ukrán középiskola 2. osztályának igazgatója, Zsoffcsák Zoltán (nagyapja Zsoffcsák Domonkos a századfordulón a magyar országgyűlés tagja volt) az 50 -es évek elején matematika-fizika szakot végzett az ungvári egyetemen, majd beiratkozott a zeneművészeti szakiskolába és azt is elvégezte. Közben hallotta, hogy Magyarországon a Kodály-módszer bevezetésével milyen kiváló eredményeket értek el az ének – és zenepedagógusok. Nem is kis erőfeszítések és sok kilincselés után elérte, hogy eljutott Kecskemétre, a Kodály Intézetbe. Itteni tapasztalatokkal gazdagodva, itteni tankönyveket, szakirodalmat beszerezve, hozzáállott, hogy saját iskolájában is meghonosíthassa a Kodály-módszert. Ez olyannyira sikerült, hogy Kijevben is tudomást szerezve róla, felkérték, hogy a módszert adaptálja az ukrán viszonyokra. E munka során számos szakkikket, tanulmányt írt, tankönyve jelent meg. Nagy odaadással vett részt a kórusmozgalomban, énekkarok, szervezésében. Lopva, félve még egyházi kórusokat is vezetett, templomokban is dirigált. Tanítványaival eljutott a volt Szovjetunió különböző köztársaságaiba, városaiba és szinte mindenütt díjakat nyert. Magyarországi útjaikon is szeretettel fogadták őket, ám a nyelvi akadályok láttán Zsoffcsák arra a meggyőződésre jutott, érdemes volna tanítani a magyar nyelvet. 1990-ben, igazgatói kinevezése után – egyik első intézkedése volt a magyar nyelv oktatásának bevezetése. A szovjetunió felbomlása és az utazási tilalmak megszűnése óta Kárpátalján megnőtt az érdeklődés a magyar nyelv iránt is. (Nem ide tartozik, hogy a nyíregyházi KGST-piacon az adásvételi ügyletek lebonyolításánál is szükség van némi nyelvtudásra!)

Az ungvári 2. számú Középiskolát hivatalosan autonóm iskolának nevezik. Ez azt jelenti, hogy az igazgató és a tanterület önálló döntéshozatali jogokkal bír a tantárgyak, kiegészítő foglalkozások és óraszámok meghatározásában, Taníthatnak mindent, amit szükségesnek tartanak céljaik megvalósításához és amire igény van. Így például művészettörténetet, népmű-

Néhány adat a Német-Magyar Kollégiumhoz

Az 1580 óta fennálló Német-Magyar Kollégiumban (Collegium Germanicum et Hungaricum) jelenleg hét ország 91 növendéke folytat teológiai és filozófiai tanulmányokat. Közülük 29-en Magyarországról, illetve Erdélyből érkeztek. Az idei 8 új magyar diák egyike, Megyesi László Kárpátaljáról, Ungvárról érkezett kispap. A 29 magyar növendék spirituális a kollégium egykori diákja, Vértesaljai László jezsuita, aki a Vatikáni Rádióban végzett munkája mellett vállalta ezt a feladatot. VR

vészetet, néprajzot, kárpátaljai néphagyományokat, ökológiát stb. A tanulóknak részt kell venniük népköltészetgyűjtésben, néprajzi kutatásokban, a legkülönbözőbb iskolai szakkörök munkájában. Az iskolának hat kórusa van; tíz zenetanár foglalkozik a gyerekekkel, akik a zongora, a hegedű, a tangóharmonika közül választhatnak. A furulya mindenki számára kötelező. Tanulnak zene-történetet, drámapedagógiát, általános művészeti ismereteket.

Az iskolát még a „magyar időben” építették. Ottjártamkor – szünidő kezdete volt – meglepve tapasztaltam, hogy a belső tereket már felújították, festettek, mázoltak. Azután az igazgató kiigazított, hogy nem csináltak semmit, illetve nem volt rá szükség. Minden úgy van, ahogy az előző tanév végén maradt. Náluk nincs rongálás, firkálás, ismeretlen a berendezési tárgyak tönkretétele. Pedig az iskolának 1100 tanulója van, kicsik és nagyok. De a zenei kultúráltság, a művészet formálta finomabb ízlés nem hagyja felszínre törni a primitív ösztönöket, a romboló hajlamot. ■

MAGYARNAK LENNI

Magyarnak lenni, tudod mit jelent: Magasba vágyva tengni egyre lent, mosolyogva mint a méla őszi táj, nem panaszkodni senkinek: mi fáj, Borongni mindig mint a nagy hegyek, mert egyre gyászlik bennünk valami, sokszázados bú, amit nem lehet sem eltitkolni, sem bevallani.

Magányban élni, ahol kusza árnyak bús tündéreként föl-föl sírdogálnak és szálaiból a fájó képzeletnek feketefényű fátylat szövögetnek: és bűt és gyászt, és sejtést egybeszóve rátérítik a titkos jövődre.

Rabmódra húzni idegen igrát, kergetni téged csalfa, délibáb.

Én népem, múltba vagy jövőbe nézz: Magyarnak lenni oly bús, oly nehéz.

Magyarnak lenni, tudod mit jelent: küzdelmet, fájót, véges-végtelent. Születni nagynak, bajban büszke hősnek, de döntő harca nem elég erősnek. Úgy teremődni erre a világra, hogy mindig vessünk, de mindig hiába, hogy amikor már érik a vetés, akkor zúgjon irtó jégverés. Fölajzott vággyal, szomjan keseregve, a szabadító Mózeszt várni egyre, hogy porrá zúzza azt a szirtfalat, mely végzetünknek kövült átkul ránk néz merően, irgalmatlanul s utunkat állja zordan hallgatag...

Tombolva inni hegyeink borát, keserveinknek izzó mámorát s míg vérünkben a tettvágy tüze nyargal, fölbúgni tompa lázadó haraggal. S mikor szívünk már majdnem megszakad, nagy keservünkben, bús szűgyenünkben –

Én népem, múltba vagy jövőbe nézz: Magyarnak lenni oly bús, oly nehéz.

de túl minden bűn, minden szenvedésen, önérzetünket nem feledve mégsem, nagy szívvel, melyben nem apad a hűség: magyarnak lenni büszke gyönyörűség... S ha küszködön, szenvedőn, ha sírva, viselni sorsunk, ahogy megvan írva, lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét, vérünkbe oltva hősök honszerelmét, féltőn borulni minden magyar rögre. s hozzátapadni örökkön örökre, 1926 k.

Sajó Sándor (1868-1933)

Könyvespolc

Vencser László: *Felelős szabadság. Státus könyvkiadó, Csíkszereda, 1998, 180. o.*

Erdélyben az egyház hosszú időn át hallgatott. Hallgatott, mert hallgatnia kellett. De élt! Sekrestyébe, gyóntatószékbe, temetőbe, kriptába, katakombába szorult. Élt a lelkekben. Kalitkába zárva. Inkább börtönben, a zsarnokság börtönében. Sokszor még a magyarországi egyház sem vett tudomást róla. Nem vehetett? Ki tudja? Fájlalta is Márton Áron, és fájlalták utódai. Ki csodálkozhat azon, ha hosszú időn át alélt tespedtség perzselte az egyháztáji rónát, a magyar közösségek, hívek és papjaik lelkét.

Az új evangéliumi eszmék is a Vaticán után jóval, de akkor is csak lopva, csempészárúként, celláról-cellára járva terjedhettek az erdélyi börtönvilág papjai és hívei körében, míg végül 1989 végén a Nagy Romboló saját maga ásta sírjába veszett, és az egyház – ez a jámbor pelikán a zsarnoki múlt testi-lelki, anyagi és szellemi romjai között, mint valami álmából ébredő Phönix elkezdhetette szabadon próbálgatni szárnyait.

Vencser László negyed évszázada tanúja és élharcosa az erdélyi katolikus egyház újjáépítésének. A II. Vatikáni Zsinat felelős szabadságának szellemét Rómában, mint a Germanicum-Hungaricum növényedéke sajátította el. Visszatérve erdélyi egyházmegyéjébe mint tanár és vicerektor a gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán nemcsak az egész teológia épületét alakította át, és szervezte több egyházi tanulmányi ház építését, hanem kezdettől fogva azon fáradozott, hogy a világiakkal, kispapokkal és papokkal megismertesse a II. Vatikáni Zsinat egyházának szellemiségét és újjáépítésének útjait, módozatait a mai világban.

A „Felelős szabadság” Vencser László ezen fáradozásának, munkájának, kínlásának, sikereinek és kudarcainak összefoglalója. Írásai mégsem öncélúak,

A BÁRÁNY MENYASSZONYA

címmel jelent meg újabb könyv Edith Stein életéről. A zsidó származású filozófus, aki előtt nagy egyetemi karrier állt – a világhírű Husserl tanítványa, majd tanársegéde volt – végül is az auschwitz gázkamrában végezte életét. Az egyház azonban megdicsőítette s tavaly ősszel II. János Pál pápa, mint Theresia Benedicta karmelita nővért a szentek sorába emelte. Az első könyv róla 50 évvel ezelőtt, azaz 1948-ban német nyelven került ki a nyomdából s hamarosan számtalan nyelvre lefordították, most végre magyar-

nem önéletrajz, hanem ennél sokkal több: azért születtek, hogy jelen és jövőnk életünk alakítása érdekében gondolkodásra készítsenek – határozza meg írásai célját a szerző könyve bevezetőjében és így folytatja: „Korunk követelménye, hogy egyénileg és közösségekben gondolkodjunk, stratégiákat készítsünk és ily módon világgunkat, különösen régióink életét, az emberek magatartását, saját magunk viselkedését építő kritikával szemléljük”.

A könyv öt fejezete közül az első – „Változó egyház a változó társadalomban” a zsinat utáni egyház új arculatával, keresztény és magyar jövőnk esélyeivel foglalkozik. A gondolatsortól kissé elütő elmélkedések két rövid fejezete után (83–96. o.), főleg a hazai olvasó különösen érdekes cikkeket talál a „Nyugati iskola – hidat építeni” című fejezetben, ahol a szerző már mint 1991-től Linzben élő és az egyházmegye idegennyelvű lelkipásztori hivatalának vezetője ajánlja fel szolgálatait, tapasztalatait, nemcsak az erdélyi, hanem a nyugati magyar katolikus diaszpórában küzdő testvéreinek is, hiszen – amint mondja: Márton Áron idekint is kötelez! Az „Ami tehető” című fejezet az egyház pénzügyi helyzetének átszervezéséről, a csíksomlyói Jakab Antal Tanulmányi Ház kialakulásáról, szellemi-lelki értékeiről tájékoztat, és kihangsúlyozza a gyulafehérvári központi teológia megmaradásának szükségességét a szatmári, nagyváradi és temesvári, az összes erdélyi egyházmegyéjé javára.

A szerző elbeszélő stílusban fogalmazott mondandója világos, könnyen érthető, hozzásegít a gyulafehérvári és az összes erdélyi magyar katolikus egyházak helyzetének megismeréséhez és megértéséhez. Könyvét a bátor szókimondás jellemzi.

Cserhádi Ferenc (München)

ra is. Azóta természetesen jóval többet tudunk Edith Stein életéről. A jelen könyvnek azonban így is nagy forrásértéke van: először közöl részleteket Edith Stein naplójából, emellett tanítványai, barátai, nővértársai vallnak egyéniségéről. A dokumentumokat a legilletékesebb, Benedicta nővér egykori ujoncmesternője, majd perjele szedte rendbe és látta el útbaigazító jegyzetekkel. (A magyarországi Karmelita Nővérek kiadványa)

-sijó-

Séta a romjaiból felépült gercsei templomhoz

Óbuda határában – már inkább Hidegkúton – a Vihar- és a Csúcs-hegy nyergének nyugati lejtőjén terült el a középkorban Gercse község, melyből a XX. századra csak templomának romjai maradtak fenn. Ezt a szentélyt újjáépítették és 1997-ben, Nagyboldogasszony napján, felszentelték. Azóta nyári vasárnapokon – az arra járó turisták öröme – szentmisét mutatnak be.

A régi templom a XIII. században épült; kisméretű, téglalap alapú hajóhoz patkó ívelésű szentély csatlakozott. Maga Gercse község a töröktől való visszafoglalás után elnéptelenedett. Az ekkor már Hidegkúthoz tartozó, romossá vált templomot felújították; ezt jelzi az épület homlokzatán máig fennmaradt évszám: 1774. Érdekes adat, hogy a svájci Maria-Einsiedeln kegyképnek 1696-ban Thallwieser Katalin által Máriaremetére hozott másolata egy időre ebbe a felújított temp-

lomba került. Itt volt mindaddig, míg Remetén a mai kegytemplom helyén, fel nem épült egy kis kápolna. A gercsei szentély végleges pusztulása 1817 után kezdődött, amikor a kegykép és a templom felszerelése is Remetére került.

A legutóbbi időben a templomromnál kutatások, ásások indultak. A szentély és a hajó alatt sírokat találtak, a körfallal körülvett épület mellett temetőt tártak fel. Románkori leletek – bronz füstölő, szobortöredékek, kerámia darabok – kerültek elő, továbbá Zsigmond pénzérmek is. Mivel pedig a templom falai nagyjából álltak, megszületett a döntés a felépítésére.

Ha utunk arra visz, nézzük meg! (Hidegkúton a Gercsenyi utcánál találunk rá). Szentmise Húsvétól Mindszentekig minden vasárnap és parancsolt ünnepen délután 5 órakor van.

Emericus” 1998. szeptemberi írása alapján.

Ramsay Győző

Püspöki vizitáció a müncheni Misszió

A München-Freising-i főegyházmegye idegennyelvű lelkipásztori hivatalának vezetője, Engelbert Siebler segédpüspök, kétnapos hivatalos látogatást (vizitációt) tartott a müncheni Magyar Katolikus Misszió. Február 7-én, vasárnap 10.30-kor a Damenstift templomban, müncheni papjai segédletével főpapi szentmisét celebrált, amelyen a liturgikus cselekmények részben német nyelven folytak. A közreműködő Patrona Hungariae Énekkart Jussel Ottó vezényelte. Szentmise után ünnepélyes fogadás volt a Misszió székházában s a szeretetvendégség keretében – finom gulyásleves mellett – kötetlen beszélgetésekre került sor a látogató püspök és a müncheni magyar hívek között. Másnap, február 8-án este, ugyancsak a Misszió, zárt körben találkozott a Püspök müncheni papjaival valamint az Egyháztanács tagjaival s részletes beszámolókat hallott a Misszió széleskörű tevékenységéről, különösen is a szociális és lelki gondozói munkáról.

Felvidéki művész estje Münchenben.

Dráfi Mátyás, a komáromi Jókai Színház érdemes művésze, február 13-án, vasárnap este a Magyar Katolikus Misszió nagytermében, a Széchenyi Kör meghívására irodalmi, verses-zenés műsorral mutatkozott be a termet zsúfolásig megtöltő művelt közönségnek. Programján egymást váltogatva hangzottak el szavaltatok, megzenésített költemények – egy-két ismert klasszikus vers is – de főleg szórakoztató számok, régi népszerű operettmelódiai, tréfás kabarédalok. Mindezeket a közönség lelkes tapsal jutalmazta.

Dráfi Mátyás a pozsonyi Színművészeti Főiskolán szerzett diplomát, évtizedekig a szlovák rádió magyar adásának gyakori szereplője. Több éven át a pozsonyi Színművészeti Főiskolán színpadi beszédet és előadóművészetet oktatott.

Müncheni műsora ráadásul videóról láthattuk-halhattuk, amint 1994 március 15-én a budapesti Nemzeti Múzeum lépcsőjén szavalja a „Talpra Magyar”. München után a művész Ulmban és Nürnbergben is bemutatta műsorát, a Kastli Magyar Gimnáziumban pedig „A magyar beszéd és versmondás szabályai” címmel tartott oktató előadást az ifjúságnak. **Dr. Takáts Endre**

HAZAI STATISZTIKA

A Pénzügyminisztérium összesítése alapján az „egy százalékból” az egyházak számára felajánlott egymilliárd forintból a katolikus egyháznak – 307 932 adakozó rendelkezése nyomán – 653 millió forint jut; a reformátusok számára 90 ezer adakozó 200 millió forintot juttatott; 26 ezren választották az evangélikus egyházat, amely 65 millió forintot kapott s a negyedik legnépszerűbb egyházként 12 ezer adózó jóvoltából a Hit Gyülekezete szerepel 20 millió forinttal. Itt jegyezzük meg, hogy a Hit Gyülekezetében nagy válság van, az utóbbi időben 1200 tag kilépett több vezetővel együtt és Budapesti Autonóm Gyülekezetek néven új egyházat alapított. Viszont Kőbányán mintegy kétmilliárd forintos beruházással elkészült az új Hit-központ. MK

Ki honi nyelvünk mellett van, nemzetünk létét hordja szívében.

Széchenyi

A katolicizmus szerepe a modern társadalomban

A Német Katolikusok központi szervezetének elnöke, Hans Joachim Meyer professzor hosszas cikkben foglalkozott a katolicizmus szerepével a mai társadalomban. Miután keresztény szempontok alapján meghatározta a társadalom fogalmát, rámutat arra, hogy a múlt században a katolicizmus Németországban a katolikus vallású keresztények együttes fellépésében nyilvánult meg a kulturális élet és a társadalmi kapcsolatok alakítása során. A protestáns többségű országban először az egyenjogúság elnyerése volt a cél, majd miután ez a követelés megvalósult, – a náciizmus idején – az erkölcsi értékek védelmezése lett a fő feladat, ami a háború után – az ország újjáépítése során – különleges aurát biztosított a katolicizmus számára. A demokratikus berendezkedésű Német Szövetségi köztársaságban nagy tekintélynek örvendett a katolikusok szociális tanítása, ami varratmentesen illeszkedett ahhoz az általános felfogáshoz, hogy csak a szabadságjogokat és egyenjogúságot tisztelő társadalom képes elejét venni az olyan katasztrófáknak, amelyek a század első felében zúdultak az emberiségre. Egy évtizede azonban új feltételek körvonalai bontakoztak ki, miután a gazdasági élet globalizálódása következtében a nemzeti határok egyre inkább jelentőségüket veszítik és a katolicizmust sem lehet többé országos kategóriák szerint elemezni. Meyer professzor úgy véli, hogy az állam szerepének csökkenésével új lehetőségek nyílnak meg a katolicizmus számára, ugyanakkor laikus oldalról az önmagába fordulás erősödő vádjával is meg kell küzdenie. Korszerű szerepét tehát csak akkor töltheti be, ha a katolikus keresztények hitük tanúságtételének tekintik fellépésüket a társadalom formálásában.

MGY

A SZABAD MAGYAR ÚJSÁGÍRÓK SZÖVETSÉGE JELENTI

Az USA-ban székelő Újságíró-Szövetség 1998 november végén tartotta évi rendes ülését, amelyen a Szövetség szervezeti életét ismertető hivatalos beszámolókon 22 pályamű (USA 1, Kanada 9, Magyarország 6, Erdély 2, Anglia 1, Ausztrália 3) közül 6 kapott díjat, 5 dicséretet. I. díj: Endrődi Piroska és Ádám Sándor. Az ülést Kiss G. Barnabás OFM elnök távollétében Stirling György vezette le. (-)

A MAGYAROK ISTENE

Félre, kislelkűek, akik mostan is még Kétkedni tudtok a jövő felett, Kik nem hiszitek, hogy egy erős istenség Őrzi gondosan a magyar nemzetet!

Él az a magyarok istene, hazánkat Átöelve tartja atyai keze; Midőn minket annyi ellenséges század Ostromolt vad dühvel: ő védelmeze.

Az idők, a népek éktelen viharja Elfújt volna, mint egy porszemet, De ő szent palástja szárnyát ránk takarta, S tombolt a vihar, de csak fejünk felett.

Nézzetek belé a történet könyvébe, Mindenütt meglátni vezérnyomdokát, Mint a folyóvízen által a nap képe, Áthúzódik rajta aranyhíd gyanánt...

Élni fogsz hazám, mert élned kell... dicsőség

És boldogság léssen a te életed... Végetér már a hétköznapi vesződség, Várd örömmel a szép derült ünnepet!

Pest, 1848. április

Petőfi Sándor (1826-1849)

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA
LONDON

A keresztség szentségében részesültek: Gibbon David László és Charlie Matthew, G. Dávid és Kocsis Deborah iker-gyermekeit keresztelték 1998. szeptember 20-án Leicester-ben a Sacred Heart Csurh templomban; Fry Henry Alexander Frederik, F. Stephen és Corballis Anna gyermeke, 1998 dec. 30-án, St. Dunstan's London; Colehan Robert és Orosz Hannah gyermeke Tobias Endre Edward, St. Dounstan, 1999 január 23-án.

Halottaink: Dr. Tarján Imre, 1998 november 8-án, 88 éves; Pazofsky Ilona, 1998 november 20-án, 85; Németh József, 1998 december 10-én, 79 éves London (Perivale); Pápai Daniel, 1998 december 23-án, 69 éves; Radnóti G. Zoltán, 1999 január 8-án, 64 éves és Hegedűs László Bedfordban, január 9-én 73. éves korában; Dr. Gyüre László 61, 1998 október 29-én Hove; Dányi László, Luton, 1998 október 3-án, 71 éves korában. **Imádkozunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért.**

*

Hála és köszönet a sikeres karácsonyi vásárunk szervezőinek, jótévedőinek, támogatóinak, vendégeiknek, Mikulás bácsi látogatásának, aki nagy örömmel vette, hogy oly sok gyermek volt jelen. Különös köszönetünk Hetey Atilla úrnak (Atila Tours), aki vette az áldozatos fáradságot, hogy Magyarországról hozzon nagymennyiségű szaloncukrot és beigli; valamint Galbavy Annának, aki szíten komoly mennyiségű szaloncukrot hozott, amit a betegeknek és öregeknek szánt karácsonyi csomagokban helyeztünk el. A vásár 2020 fontot eredményezett a lelkesedés támogatására. Hálás köszönetem személyemnek szóló nagylelkű adományokért és kedves jókívánságokért. Jótévedőimről szentmiséimben emlékezem meg.

*

A kárpátaljai árvíz-károsultak támogatására egyházközösségünk részéről megindított gyűjtési akciónk eddig 800 fontot eredményezett, ezt karácsony előtt küldtem el Majnek Antal kárpátaljai püspök úrnak, amit hálás köszönettel nyugtázt. Hálás köszönet eddigi adakozó közösségeknek és személyeknek: Egyházközösségek: Wolverhampton, Mindszenty Ház, Croydon, Bristol, Luton, Reading. Egyéni adakozók: Kranyecz Lőrincz és felesége, Ellenbacher Károly, Giri Enikő, Horváth József és felesége, Gabányi Gabriella, Fekete Erzsébet, Szabó Tibor; Weiss Görgy, Kovács-Keller János, Horváth Zsuzsanna, Huszlicska Lászlóné, Roszner Imre, Sümeghi Mária, Lontay Robert, Bózséfi Éva, Gyenge Margit, Geleta László, Urbán Miklós, Pock Valéria, Kerekes Mihály. További adakozást hálásan veszek és továbbítom, hisz ez a segély az elpusztult házak újjáépítését is elősegíti.

(Londoni értesítőből)

NÉMETORSZÁG
FRANKFURT

Keresztelés 1998 december 27-én a keresztség szentségében részesült Attila, Karsai Tibor és Tóth Erika-Mária fia. Kívánjuk növekedjen erőben egészségben!

A szent keresztségben részesült Dóry Mária Edith, D. Zsolt és Piller Emese második kislánya magyar-német nyelvű szentmise keretében Hölckufen-ban (Markt-Schwaben), 1998 december 6-án szülei, keresztszülei, rokonok, a Kastl-i diákok és cserkészek soka részvételével. **Növekedjen egészségben, szülei és keresztszülei örömeire!**

A kétarcú február

Keresztény szemmel tekintve nyugodtan mondhatjuk, február hava igen csak két arcú. Az első fele a farsangi időszak, amikor örömtől átjárva táncol, mulat, vígadozik maskarázik, ha nem is az egész világ, de Európa – Amerika az biztos. – Van, aki ezt rossz néven veszi! Mit gondoljon róla a hívő keresztény?

Ha lapozzuk és olvassuk a szentírást, meglepő keveset találunk benne az örömről. (Inkább rejtetten mutatja Isten örömet.) Valahogy az áll előttünk, hogy a nagysághoz és méltósághoz nem illik az öröm, mintha szegény lenne örülni... A mi századunk embere is így látja: Isten jelenlétében kötelező a megmerevedett mozdulatlanlás, a szoborszerű áhítat... XXIII János pápára megy vissza a megjegyzés: ne viselkedjétek úgy, mintha temetésen vagy temetőben lennétek.

Jézus is rámutat az Isten, az Atya örömeire, bár elrejtje azt: Az elveszett krajcárt kereső asszony: „örüljétek velem” ... Az elveszett juh!.. Jobban örülnek a mennyben!.. Jézus mennyegzős lakomának mondja az örök életet. (Ott pedig örvendezés van.) A tékozló fiúnál: Együnk és vigadjunk mert...a fiam..megkerült...Jézus sejteti velünk, hogy az örök élet az öröm és vigasság világa is. A farsangban is így lehet Istenre tekinteni...

A kétarcú februárban eljutunk a nagybőjt idejébe, amikor a Krisztus szenvedésére való emlékezésben a mi gondjaink és szenvedéseink is jelen vannak. Egy művész Krisztus keresztjét ábrázolta úgy, hogy annak árnyéka rávetült a földgömbre. Igazat akart kifejezni: Az a kereszt, amelyre Jézust feszítették, áll ugyan rendületlenül, de árnyéka rávetül a világra. Mi mindent foglal magába a szenvedés? Árulást, vallatást, üldözést, gyűlöletet, betegséget, szegénységet, nyomort... Jézus a szenvedésével kifejezi: Ne ütközzetek meg az égető szorongáson, mert ez szerves része az életnek. S a keresztény élet sem mentes a szenvedéstől... Ime a keresztény élet másik arca!

Hegyi György (Bécs)

Keresztények az iszlám világban

„A vallási okokból történő üldözés az ember alapvető személyiségjogaiba való túrhetetlen beavatkozás” - áll az amerikai külügyminisztériumnak a vallásszabadság helyzetéről készült jelentésében, amely legutóbb a keresztények helyzetét vizsgálta a világon. Az alábbiakban részleteket közlünk a dokumentumnak az iszlámot államvallásként elfogadó arab országokkal foglalkozó fejezeteiből.

Egyiptom

Az alkotmány biztosítja a vallásszabadságot és a vallás gyakorlásának szabadságát. A keresztények azonban ennek ellenére a tradíciók és bizonyos törvények alapján mégis megkülönböztetéseket kénytelenek elszenvedni. Több tucat keresztény lett célpontja és áldozata az iszlám állam létrehozására irányuló kormányellenes terrorista csoportoknak. A térítés elvileg meg van engedve az országban, de előfordult, hogy a hatóságok büntetőjogi eljárást kezdtek áttért muszlimok ellen. 1996-ban több áttért embert is letartóztattak, vallattak, és legalább két esetben fizikailag is bántalmaztak, hogy információhoz jussanak személyükről és más áttért személyek tevékenységéről. A máig érvényben lévő 1856-os ottomán dekrétum értelmében a nem muszlim szervezeteknek elnöki engedélyre van szükségük ahhoz, hogy egyházi tevékenység céljából házat építsenek vagy újítsanak fel. Mind a kopt keresztények, mind az egyiptomi protestáns közösségek

EGY HAZAI LEVÉLBŐL

... a sok gond között karácsonyra itt maradtam. Dehát hová is mehetnék, amikor annyi szegény hely van az egyházmegyében? Ha nem volnék itt, ez is már bezárt plébánia lenne. A falum régi cselédfalu. Akik voltak benne még igazán jó hívek: kihaltak, vagy már szobához-ágyhoz kötöttek. Általában sok a gyatra család, alkoholista szülők, nyomukban kallódó gyerekek. Ha az iskola folyosóján végignézem csak a 90-es években végzetek tablót, szinte senki közülük nem jár templomba... Magamra hagyatott ember vagyok, úgyszólván senkire nem számíthatok. Még az a jó, a szomszédban van az Öregek Napközi Otthona – régen a Jézus Szíve Népleányok háza volt – hát innét hozom az ebédemet hétfőtől péntekig...

Pár hónap múlva 71. évemet töltöm be, – részben nem csodálkozom az itteni mentalitáson. Csaknem egy éve Budapesten voltam sérvműtéten. Amikor kijöttem, inkább vánszorogtam, mint mentem –, de itthon még a templomot takarító két asszony sem kérdezte volna meg: „Hogy van plébános úr?!...” Az iskolában a felsősztályosok nem járnak hittanra, az alsóban is bizony nagyon kevés. A kommunista rezsim idején még voltak iskoláim és benne jó hittanos gyerekek... Karácsony éjszakán míg éjfél misén voltam, betörték a plébániára, elvittek néhány dolgot, meg 80 ezer forintot. Vegyesen volt egyházi és saját pénz is. Még azon éjszaka jelentettem és kiszállt a sárbogárdi rendőrség, de gyakorlatilag alig tesznek valamit. Ha az ügyet felvevő rendőr-százados afféle MSZP-s, vagy hasonló, engem úgy kezel, mint „osztályidegent”, aki sem bűnpert vagy polgári pert meg nem nyerhet. Egy idő múlva majd végzést kapok: „Ismeretlen tettes ellen a nyomozást beszüntettem”... Irodára többnyire csak temetést intézni jönnek... A közeli Sárszentágota és Aba papnélküli helyek. de még az előbbi is kimagaslik Kálóztól...

(1999 január 12. Kalóz)

Szalontai Károly plébános

tőle a látogatók fogadásának jogát, jelenlegi helyzete ismeretlen. 1996 szeptember végén egy másik muzulmán hitről áttért keresztény lelkész, Mohammed Jusszefit holtan találták egy parkban. Széles körben elterjedt, hogy az iráni hatóságok gyilkolták meg. Egy evangéliumi protestáns 1994-es meggyilkolásáért a Modzsahadin-Khalek iszlám szervezet három tagja van jelenleg is börtönben. A három elítélt nő szerint a szervezet további hasonló gyilkosságokért is felelős. 1997 januárjában két keresztény evangélistát tartóztattak le kémkedés vádjával, ami elég gyakori az Iránban térítők munkát végzőkkel szemben.

Irak

A kormány évtizedek óta keményen korlátozza a vallásszabadságot. Az ország 350 ezer asszír keresztény hívője különféle zaklatásoknak van kitéve. A legtöbb asszír az északi kormányzóságokban él, s az a gyakori vád ellenük, hogy kurdokkal működnek együtt. Az asszírok - akik egyszerre etnikai és keresztény közösség is - számára gyakorlatilag tilos az anyanyelvük nyilvános használata. ENSZ-források szerint 1996 óta tovább zaklatták és gyilkolták az asszír keresztényeket egész Irak területén, kényszer-áttelepítésekkel, terrorral és bombázásokkal sújtva a közösséget.

MÁRCIUSI INDULÓ
FIATALOKNAK

Dobbantsa meg csüggő szívünket az ifjú remény, keljünk fel nosza, mint a havas bércek tavasszal a sík peremén; ábrándos kéken s tündök fehéren fejkünk külön-külön tekintsen, de vállunk vetve összeérjen!
Legyünk nagyok, fejjel nagyobbak, mint az alanti kisközü ember, fejkünk ülje, borítsa felleg, lábunkat mossa, nyálja a tenger.

Egy tűzhányó korszak vetett minket az örök fagy övébe –
Kiáltunk azért, hogy mi vagyunk az évek, a nyárnak, a télnek, minden világnak kezdete-vége, mi vagyunk az élet hadnagyai, a nemzetek nemzői és írmagvai!...
Dobbantsa össze árva szívünket a büszke remény, s keljünk fel nosza, mint a havas bárca tavasszal a sík peremén!...

(1924)

Erdélyi József (1897-1978)
A vers eredeti címe: „Fel!”

APRÓHÍRDETESEK

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Budai kertés villában újonnan kialakított két-szobás ill. másfél szobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Telefon: 00-36 1 202 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükkre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

BUDAPESTEN, az Andrássy úton, az operánál felújított, csendes, másfél szobás lakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (D) 089/93 78 88.

41 éves, egyedülálló férfi vagyok 14 éves és 18 éves gyermekkel élek együtt saját házamban. Keresek hasonló korú hölgyet háztartásvezetőként. Feltételek: Német nyelvtudás középfokon, autózó tudás ill. gyakorlat, tudjon jól magyarul főzni. Nemdohányzó, ez fontos szempont! Jelentkezni fényképes levélben önéletrajzzal. Viktor PÁL, D-73642 Welzheim, Postfach 1343.

Budapesttől 19 km-re, a budai hegyekben, PILLISJÁSZFALUN 400 □-öles, körpanorámás telken 200 m²-es, sokszobás, új ház eladó. Ár: 175.000 NDM. Érdeklődni: 0036/26/373-392.

BALATONMÁRIAFÜRDŐN vízparti nyaraló eladó. Ár: 80.000 NDM. Érdeklődni: ☎ 0036/26/373-392 ill. /30/9718-799.

PALICSON: tóparti telek cca. 2.200 m², gyümölcsfákkal, téglaházzal (ca.55 m²) eladó. Érdeklődni: ☎/Fax este 19"-óra után (D) 06181/49 16 49 sz. alatt.

Idős-beteg emberek ápolását, gondozását szak tudással és szeretettel vállalja egy független 50 éves nő. Szívesen gondozná sérült gyerekeket is. Ebben is nagy gyakorlatom van. Telefon: (D) 07031/812033 vagy 07031/876233 (este 20 ó.-tól).

„TÉNY” Ungarische Spezialitäten

Kreitmaystr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Badacsonyi Szürkebarát	DM 7,80
Debrői Hárslevelű	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékportó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	16,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta	1 kg 7,—
Májjas-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

APÁM EMLÉKÉRE

*Egy szomorú melódia tölti be a szobám,
a dallama téged gyászol drága édesapám.
Mióta elmentél, hiányos a családi élet,
mert egy értékes családtagot veszítettünk
el véled.*

*Nappali munkáid sokszor éjbe nyúltak,
az életed éve, ilyen formán múltak..
Nemes célod volt, hogy mindenünk
meglegyen,
és a kis családod hiányt ne szenvedjen.*

*Az élet nehéz volt, de helyedet megálltad,
és így sok örömet szerezte a családnak.
Általad szép volt nálunk a karácsony,
volt ajándék, játék, mikulás a mézeskalácon.*

*Mi gyerekek felnőtünk és szerne széledtünk,
de a te jószágod, mi soha nem feledtük.
Hogy örökre elmentél, szívőből sajnálom,
kérem Krisztust, hogy téged megáldjon.*

1998 Chicago, USA

Fábián Tibor

NOVI-SAD-on eladó: Ház (3 szoba), egy központi fekvésű lakás (3,5 szoba). Érdeklődni lehet: Svédországban 16 és 20 óra között: ☎ 0046 / 0 470 - 29817.

Fizikai munkát keres: 35 éves, becsületes, szorgalmas, magyar fiatalember Pestről. Ausztria vagy Németország a vágya. Magyar főnököt vagy munkatársat szeretne, mert még keveset beszél németül. Kölni rokonok kezességét vállalnak jelleméért. Gyerő Károly, Klauzál utca 33/I, H-1072 Budapest.

39 éves ápolónő, fiatalos, független a Ruhrvidékről, megismerkedne komoly szándékú férfival 45 éves korig. Jelige: „Tavaszi” a kiadóba.

Örökös üdülési jog Budapesten, központi helyen az Orion Szállodában eladó. Érdeklődni: (D) 089/22 37 87 vagy / 40 94 51-es telefon-szám alatt.

Eladó Mosonmagyaróváron, két- és félszobás örökklakás harmincezer svájci frankért. Érdeklődni lehet Meszlényi Ingridnél, Telefon: (CH) 0041-71/891 25 03. Megtekinthető előzetes telefonhívás után: Redling Lajos (H) 0036-96-21 48 57.

73-éves férjkorban hozzám illő, melegszerű társat keresek aki szeretetet és megértést keres 60-68 éves korig. Nemdohányzó, autó jogosítvány-nyal rendelkezők előnyben. Válaszlevelet „Megértés-szeretet” jellegre a kiadóba.

ZENÉS CSALÁDI KABARÉ

Pannónia GbR és a Budapesti Német Színház Kft. Rendezésében
1999 április 17-én 20-órai kezdettel.
A Reichenbach-i TSV termében fellép
NAGY BANDÓ ANDRÁS
További érdeklődést és helyfoglalást a következő telefonszámon:
Pálkás Imre 07172-914455
Szegei Oszkár 07334-920536

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.

Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Református istentisztelet Münchenben a hónap minden második és negyedik vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Olcso áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

Megjelent!
Szent Márton püspök élete
dr. Szabó József új videofilmje,
Márton, Krisztus Katonája
30 perc VHS-PAL
Ára 25,- DM
Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

A MAGYAR RÁDIÓ KÜLFÖLDÖN IS HALLHATÓ ADÁSAI

CSAK MŰHOLDVEVŐ BERENDEZÉSSEL VEHETŐ ADÁSOK EURÓPÁBAN

- EUTELSAT HOT-BIRD-IV-es** műhold, pozíció kelet 13°, horizontális polarizáció, 115-ös transponder.
– VÉTELI FREKVENCIA: 10.815,08 MHz
– RÁDIÓ CSAT. FREKV.:
KOSSUTH: 7,38 MHz*
PETŐFI: 7,74 MHz*
KAF Szülőföldünk 7,56 MHz
RNI: 7,92 MHz

* A jelzett adók teljes műsora vehető magyarul! Természetesen, ha **SATELLIT** vevőrendszerünk van, akkor a **DUNA TV** műsora is vehető, mivel a vételi frekvencia (10.815,08) a **DUNA TV** frekvenciája.

- ASTRA 1B** műhold; pozíció kelet 19°, vertikális polarizáció, 22-es transponder.
– VÉTELI FREKVENCIA: 11.538,00 MHz
– RÁDIÓ CSAT. FREKV.: 7,38 MHz
Csak angol nyelven vehető. Magyar idő szerint: 01.00-01.30; 05.30-06.00; 10.00-10.30.

- ASTRA 1A** műhold; pozíció kelet 19°, vertikális polarizáció, 16-os transponder.
– VÉTELI FREKVENCIA: 11.436,00 MHz
A többi adat ugyan az, mint az **ASTRA 1B-nél.** (Frekvencia, nyelv, idő.)

- ASTRA 1C** műhold; pozíció kelet 19°, horizontális polarizáció, 33-as transponder.
– VÉTELI FREKVENCIA: 10.864,00 MHz
– RÁDIÓ CSAT. FREKV.: 7,56 MHz
Csak német nyelven vehető. Magyar idő szerint: 01.00-01.30; 05.30-06.00; 09.00-09.30.

Következő számunkban ismertetjük a közvetlen rádióval vehető adókat és a Magyar Rádió vállalásait.

Magunk ügyében

Tekintettel az emelkedő árak-ra és munkabérekre, lapunk önköltségét nem fedezi már az előfizetési ár. Meg kell emelnünk évi 25,- DM-ről 30,- DM-ra az előfizetést, 1999 január elsejétől. Az egyes szám ára 3,- DM-ra emelkedik, a dupla szám 5,- DM-ra. Olvasóink szíves megértését kérjük.

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

A Magyarok Mindszenty Mozgalma és a POFOSZ, Holtában is beszél címmel videósorozatot tesz közzé Vértanú Primásunk, Mindszenty bíboros megnyilatkozásairól. Ezzel egyidőben kiadtuk a Mindszenty Breviárium című könyvecskét. Célunk az ifjúság és az utókor tájékoztatása, valamint a hitoktatás segítése.

Kapható Németországban a Kiadónál és v. Molnár Jánosnál, D-80995 München, Ratoldstr. 26, valamint Magyarországon a POFOSZ-nál, H-1054 Budapest, Nándor-u.36, és a (városmajori) Jézus Szíve plébánián Szekendy Ferenc káplánnál: Budapest, Csaba u. 5. A videokazetta ára 20,- DM, a Breviáriumé 2,- DM.

Kérésére, francia Secam és NTSC rendszerben is tudjuk biztosítani.

Szamosi József új könyvei:

EMLÉKEZTETŐ I.

Előadások, tudósítások, alkalmi írások –
Múltidézés – Három játék rádióra –
magyar cserkészlet nyugaton, stb. 155 old.

EMLÉKEZTETŐ II

Megemlékezések, arcképek
Erdélyi József és költészete –
Emlékeim Gyórfy Istvánról –
Magyar zarándoklatok Máriacellbe stb.
220 old.

Tisia – München 1997

SZERELMES NAPLÓ –
DE HOGYAN TOVÁBB?

Napló 1946-ból, levelek, képek, rajzok
Tisia München 1997

Egy-egy könyv ára portóval 30,- DM
(csekken vagy bankjegyben)
Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. 81925 München

A székesfehérvári Prohászka plébánia kérése

Háromszáz és néhány nap választ el bennünket, hogy a 2000. évfordulót megünnepeljük. A háború elmúlt. Templomunkat annak idején az ország hívei építették fel. Az eltelt 50 év alatt az Emlék-templom olyan rossz állapotba került, hogy ismét nagy felújításra szorul. Tekintettel a 2000. év megünneplésére, szeretnénk ezt az Emléktemplomot olyan állapotba hozni, amely méltó a nagy jubileum megünneplésére. Tartozunk ezzel a lánglelkű Prohászka Ottokár püspökünknek. De itt nyugszik a katolikus hívek által ismert és tisztelt Kaszap István földi maradványai is a templomunk udvarán lévő sírban. A nagy kupolás templom falára zúdul a víz. Ereszcatornát kell építenünk. Az esővíz miatt a templom falai vízsek, lassan penészednek. A kupola lefestése is aktuális, az 50 év alatt a rossz idő tönkretette. A templom főbejáratánál lévő nyolc oszlopot annak idején olyan rossz anyagból építették, hogy az oszlopok burkolatai elrepedeztek, sőt baleset veszélyt okozhatnak. A nyolc oszlop felújítása nagyon sokba kerül.

Kérjük az áldozatkész híveket, anyagi támogatással járuljanak hozzá az Emléktemplom felújításához.

OTP-számlaszámunk: 11736006-20328102, Székesfehérvár Ősz utca.

Adományok postai úton is küldhetők a következő címre:

Prohászka Plébánia H- 8000 Székesfehérvár Kaszap István utca 1.

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
E-mail: 08953282-0001@online.de
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.

Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
Postbank München:

Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”.
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: GRAPHOS GmbH
Planegger Str. 87c, 81241 München
Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM 7,—
ára soronként (kb. 40 betű)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánásokat esetenként árazunk. üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	10,—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén 10 % kedvezmény	
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén 20 % kedvezmény	
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	

Hirdetések határideje minden hónap 10-e, b e f i z e t v e !

A HIRDETESEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL !

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !

Kérjük előfizetőinket, hogy a befizetési díj összegét US 45,- értékben a Münchenbe, a szerkesztőség címére küldjék. Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Közeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetési díj: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenció testimonium a kiadóhivatal címére.